ҚАРЖЫ ДАҒДАРЫСЫ БОЛА МА?

5-БЕТ | САРАПТАМА

2025 ЖЫЛДЫҢ ЖАУҺАР КҮНДЕРІ

6-7-БЕТТЕР | КҮНТІЗБЕ

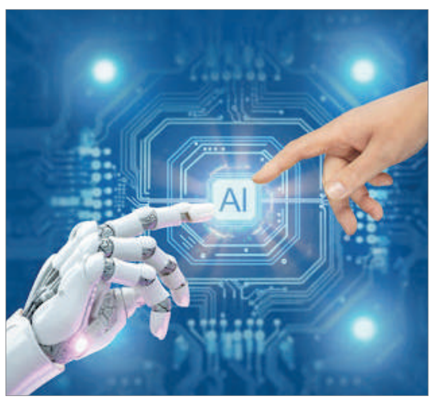

ЖАСАНДЫ ИНТЕЛЛЕКТ ЖӘНЕ ҚАЗАҚ ТІЛІ

9-БЕТ | МӘСЕЛЕ

ОЙМАҚТАЙ ОЙ

Қазақ тілі ешуақытта өзімен көрші халықтардың тілдерінен сорлы болып, қатардан қалмағанына, өз сыбағасын ешкімге жібермегеніне мыңжылдық көне тарих куә.

Бауыржан МОМЫШҰЛЫ

№2 (4746)
Бейсенбі
9 қаңтар
2025 жыл

ASTANA AQSHAMY

РЕСПУБЛИКАЛЫҚ ҚОҒАМДЫҚ-САЯСИ ГАЗЕТ

1990 ЖЫЛҒЫ 13 ҚАЗАННАН БАСТАП ШЫҒАДЫ

ELORDA AQPARAT
МЕДИА ХОЛДИНГІ

3

ТАҒЫ БІР «ЖАЙЛЫ МЕКТЕП» ЕСІК АШТЫ

Астанада «Жайлы мектеп» ұлттық жобасы аясында салынған тағы бір мектеп пайдалануға берілді. Бұл елордадағы он алтыншы «жайлы мектеп» болып отыр. 2000 оқушыға арналған жаңа мектеп заманауи материалдық-техникалық базамен толық жабдықталған.

ҚАНША ҚАНДАС КЕЛЕДІ?

Қандастар мен қоныс аударушыларды қабылдаудың 2025 жылға арналған өңірлік квотасы бекітілді деп хабарлады Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрлігі.

«ҚР Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің бұйрығымен қандастар мен қоныс аударушыларды қабылдаудың 2025 жылға арналған өңірлік квотасы 9653 адам деп белгіленді, бұл былтырғы жылмен салыстырғанда 170 адамға артық. Бұйрықтың мақсаты – Қазақстан Республикасы Үкіметі айқындайтын өңірлерде қандастар мен қоныс аударушыларды оңтайлы қоныстандыру» делінген хабарламада.

Қандастар мен қоныс аударушыларды қабылдаудың өңірлік квотасына енгізілген адамдарға мемлекеттік қолдау шарасы көрсетіледі. 2024 жылы 19,7 мыңнан астам этникалық қазақ тарихи отанымен табысып, қандас мәртебесін алды.

САНСӨЙЛЕМ

ҚЫС МЕЗГІЛІНІҢ БАСЫНАН БЕРІ ЕЛОРДАДАН

2 533 794

ТЕКШЕ МЕТР ҚАР ШЫҒАРЫЛДЫ

ЖЕҢІС ШЕРУІ ӨТЕДІ

Биыл Астанада Жеңістің 80 жылдығына арналған әскери шеру өтеді. Бұл туралы Мемлекет басшысы Қасым-Жомарт Тоқаев «Ana tili» газетіне берген сұхбатында айтты.

Алдағы мамыр айында Екінші дүниежүзілік соғыстағы Жеңіске 80 жыл толады. Осыған байланысты ТМД елдерінде 2025 жыл «Ұлы Отан соғысындағы Жеңістің 80 жылдығы жылы» деп жарияланған.

«Жеңісті мерекелеуге арналған жоспарда көптеген іс-шара қамтылған. Оның ең бастысы – Астанада өтетін әскери шеру. Соғыс және тыл ардагерлеріне құрмет көрсетіледі, ешкім де елеусіз қалмайды. Концерттер мен көрмелер өтеді, деректі фильмдер мен бағдарламалар түсіріледі, тарихи кітаптар мен фотоальбомдар шығарылады. Жауынгерлеріміздің есімін ел жадында сақтау үшін зерттеу жұмыстары жалғаса береді. Б.Момышұлының – 115, М.Ғабдуллиннің – 110, Ә.Молдағұлованың 100 жылдығы салтанатты іс-шаралар тізіміне кіреді» деп атап өтті Президент өз сұхбатында.

«ASTANA AQSHAMY»
ГАЗЕТІНЕ ЖАЗЫЛУ ЖҮРІП ЖАТЫР

НАҚТЫ МІНДЕТТЕР ЖҮКТЕДІ

Мемлекет басшысы Қасым-Жомарт Тоқаев Президент Әкімшілігі Басшысының бірінші орынбасары Дархан Сатыбалдыны қабылдады. Президент кездесу барысында Дархан Сатыбалдының Түркістан облысында атқарған жұмысына жоғары баға берді.

Қасым-Жомарт Тоқаев Президент Әкімшілігі Басшысының бірінші орынбасары лауазымы басқару процесі мен аймақтар арасындағы ықпалдастықты жетілдіру, өзінің тапсырмалары мен шешімдерінің жергілікті жерде орындалу барысына бақылауды күшейту, сондай-ақ қабылданған шаралардың сапасын жақсартып, азаматтардың мемлекеттік институттарға сенімін нығайту мақсатында енгізіліп отырғанын атап өтті. Сонымен қатар Президент Әкімшілігі Басшысының бірінші орынбасарына нақты міндеттер жүктелді.

ҚАРЖЫ ЖАҒДАЙЫН БАЯНДАДЫ

Президент Қасым-Жомарт Тоқаев Қаржылық мониторинг агенттігінің төрағасы Жанат Элимановты қабылдады. Мемлекет басшысына ведомствоның 2024 жылы атқарған жұмысының негізгі қорытындылары мен алдағы кезеңге арналған міндеттері жөнінде мәлімет берілді.

Қаржылық мониторинг агенттігінің төрағасы Мемлекет басшысына 2023-2025 жылдарға арналған Кешенді жоспардың іс-шараларын жүзеге асыру көлеңкелі экономика деңгейін 1,3 пайызға төмендетуге мүмкіндік бергенін баяндады. Атап айтқанда, агенттік 1312 қылмыстық істі тергеп-тексеруді аяқтап, нәтижесінде 236,8 миллиард теңгенің залалын өтеді. Қылмыстық жолмен табылған 152,3 миллиард теңге кіріс тәркіленді.

Сонымен қатар ұйымдасқан қылмыстық топтарға қатысты 20 және трансұлттық топпен байланысты 1 сотқа дейінгі тергеп-тексеру амалдары басталды. 42 қаржы пирамидасы жойылып, алаяқтық схемаларды жарнамалайтын 15 мыңға жуық сайт пен аккаунт бұғатталды, мессенджерлердегі 327 чат жабылды. Осылайша 2 миллионнан астам азаматтың қаржылай шығынға ұшырауына жол берілмеді. Бұдан бөлек, әлеуметтік желілердегі 41 онлайн құмар ойын алаңы, астыртын жұмыс істейтін 30 ойын залы, казино мен букмекерлік кеңсе әшкереленді. 11,7 мыңнан астам онлайн-казино сайтына кіруге тосқауыл қойылды. Агенттік қызметкерлері 120 миллиард теңге көлеміндегі негізсіз бюджет шығындарының алдын алып, заңсыз крипто алмастырушы арқылы қылмыстық кірістерді заңдастыруға ниеттенген 36 әрекеттің жолын кесті.

Президентке Қазақстан, Беларусь және Ресей мемлекеттерінің қаржы барлаушылары бірлесе жүргізген арнайы операцияның қорытындысы туралы есеп берілді. Оның нәтижесінде үш ауқымды «наркошоп» жабылып, 35 наркодилер ұсталған. Жалған қаржылық операциялар мен мәмілелер жасаған 1787 заңды тұлғаның қызметі тоқтатылған, сондай-ақ террористік және экстремистік ұйымдардың шоттарына қаражат аударуға 1,2 мың әрекет анықталып, бұғатталған. Кездесу соңында Мемлекет басшысы агенттік қызметінің негізгі бағыттары бойынша бірқатар тапсырма берді.

АГЕНТТІК БАСШЫСЫН ҚАБЫЛДАДЫ

Мемлекет басшысы Қасым-Жомарт Тоқаев Бәсекелестікті қорғау және дамыту агенттігінің төрағасы Марат Омаровты қабылдады. Президентке агенттік төрағасы ведомствоның бақылау функцияларын орындауы жөнінде, оның ішінде былтыр қабылданған монополияға қарсы шаралардың нәтижелері туралы есеп берді.

Қасым-Жомарт Тоқаевқа негізгі тауар нарықтарында шоғырлану деңгейін төмендету және «Экономиканы ырықтандыру жөніндегі шаралар туралы» Жарлыққа сәйкес жекешелендіру бағытында атқарылған жұмыстар жайында баяндалды. Агенттік монополияға қарсы 97 істі тергеп-тексеруді аяқтады.

Марат Омаров бәсекелестікті дамыту жөніндегі 2025 жылға арналған жоспарды таныстырды. Монополиялық нарықтардағы бағаға бақылауды күшейту, тергеп-тексерулер мен нарықты талдаудың тиімділігін арттыру үшін заңнамаға тиісті өзгерістер әзірленді.

Агенттіктің цифрлық экожүйесін құру мен дамыту жоспарланып отыр. Бұл жасанды интеллект технологияларына негізделген ақпараттық-сараптамалық жүйені, цифрлық портал мен талдау құралдарын қамтиды.

Сонымен қатар Мемлекет басшысына Марат Омаров Қазақстан футбол федерациясының президенті ретінде отандық футболдың әлеуетін көтеру және еліміздегі балалар мен жасөспірімдер спортын қолдау жоспарын таныстырды.

Кездесу соңында Президент бәсекелестікті дамыту бойынша бірқатар тапсырма берді.

АЭС САЛУҒА ҚАНША АДАМ ЖҰМЫСҚА ТАРТЫЛАДЫ?

Атом электр стансасын салу жобасы бойынша 2030 жылға қарай 5 мыңға жуық адам, ал 2032 жылы құрылыстың шарықтау кезеңінде 10 мыңға жуық адам жұмыс орындарымен қамтамасыз етіледі. Бұл туралы Үкімет отырысында Энергетика министрі Алмасадам Сәтқалиев мәлімдеді.

Ол 2030 жылға дейін ОЭК салаларында құрылыс кезеңінде де, тұрақты жұмыс орындарында да 83 мыңнан астам сапалы жұмыс орындарын құра отырып, 99 жобаны іске асыру жоспарланғанын жеткізді. Мұнай-газ саласындағы жобаларды іске асыру мұнай-газ саласының да, аралас салалардың да техникалық мамандықтары үшін шамамен 22 мың жұмыс орнын ашуға мүмкіндік бермек.

ЖҰМЫСШЫ МАМАНДЫҚТАРЫ ЖЫЛЫ ҚАЛАЙ ӨТЕДІ?

Премьер-министр Олжас Бектеновтің төрағалығымен өткен Үкімет отырысында Президент жариялаған Жұмысшы мамандықтары жылын өткізу мәселелері қаралды. Оқу-ағарту, Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау, Өнеркәсіп және құрылыс, Энергетика, Көлік, Ауыл шаруашылығы министрлері, сондай-ақ бірқатар өңір әкімдері мен «Атамекен» ҰКП басшылығы техникалық және кәсіптік білім беруді реформалау, жұмысшы кадрларды қолдау бағытында қабылданып жатқан іс-шаралар туралы баяндады.

7 БАҒЫТТАҒЫ 70 ҚАДАМ

Президент тапсырмасын орындау мақсатында Үкімет 2025 жылы Жұмысшы мамандықтары жылын өткізу жөніндегі іс-шаралар жоспарын бекітті. Құжатта енгізілген 7 бағыт пен 70 қадам жұмыс берушілердің қатысуына және жұмысшы маман даярлау мен қолдауға, техникалық және кәсіптік білім берудің тартымдылығын арттыруға, еңбек құқығын қорғау тетіктерін дамытуға бағытталған. Жоспарды іске асыруға нақты сектор субъектілері, мемлекеттік және жергілікті атқарушы органдар, ұлттық компаниялар мен салалық қауымдастықтар тартылған.

«Ұзақмерзімді және тұрақты экономикалық өсу факторларының бірі – адами капиталды дамыту. Экономиканың дамуы және азаматтар әл-ауқатының артуы өз кәсібін жетік меңгерген мамандарға байланысты. Сондықтан біз еңбек адамының мәртебесін көтеру үшін тиісті іс-шараларды кезең-кезеңмен қабылдаймыз. Осыған байланысты Мемлекет басшысы тарапынан 2025 жыл Жұмысшы мамандықтары жылы деп жарияланды» деп атап өтті Үкімет отырысында Олжас Бектенов.

Премьер-министр еңбек заңнамасының, еңбек жағдайлары мен қауіпсіздігінің сақталуына бақылауды күшейтудің, сондай-ақ кәсіпорындарда еңбек дауларына жол бермеу үшін алдын алу шараларын қабылдаудың маңызын атап өтті. Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министріне жұмысшылардың қауіпсіз еңбек жағдайларының сақталуына қатаң мониторинг жүргізуді, соның ішінде кәсіпорындардың цифрлық картасын енгізуді тапсырды. Сонымен қатар лайықты еңбек қағидаттарын ілгерілету және тиісті конвенцияларды ратификациялау үшін Халықаралық еңбек ұйымымен өзара тығыз іс-қимылды қамтамасыз ету қажет.

Көлік саласындағы, атап айтқанда, авиация, теміржол және кеме қатынасы сияқты жоғары технологиялық салалардағы кадр тапшылығы мәселелеріне назар аударылды. Көлік министрлігіне компаниялармен бірлесіп осы салалар үшін мамандар даярлаудың нақты жоспарын әзірлеу тапсырылды.

Агроөнеркәсіп кешенін орнықты дамыту үшін Ауыл шаруашылығы министрлігі өңір әкімдерімен бірлесіп, ауылдағы мамандарға тартымды жағдай жасау мәселелерін белсенді түрде пысықтап, осы бағытта жаңа бағдарламаларды іске қосуы қажет.

Сонымен қатар кадр даярлау және қайта даярлау процесіне бизнес те белсенді атсалысуы қажет. Елімізде жұмыс беруші есебінен біліктілігін арттыруға баратын қызметкерлер үлесі тек 6%-ды құрайды. Сондай-ақ ЭЫДҰ елдерінде бұл көрсеткіш 48%-ға жетеді. Осыған байланысты Премьер-министр бизнесті жұмысшы кадрлардың біліктілігін арттыруға, оларды әлеуметтік қолдауға және лайықты еңбек жағдайын жасауға күш салуға шақырды.

БАСПАНАНЫ ҚАЛАЙ АЛАДЫ?

Мемлекет басшысы жариялаған Жұмысшы мамандықтары жылын іске асыру шаралары жөніндегі Үкімет отырысында Премьер-министр Олжас Бектенов экономиканың басты өндірістік қуаты кәсібін жетік меңгерген мамандар екенін атап өтті. Қазіргі жұмысшылар жоғары технологиялық жабдықтармен, автоматтандырылған жүйелермен жұмыс істейді. Бұл біліктілікті арттырып, интеллектуалдық әлеуетті және цифрлық сауаттылықты, жеке құзыреттілікті үздіксіз дамытып отыруды талап етеді.

Экономикаға мыңдаған білікті жұмысшы қажет екені атап өтілді. Сонымен қатар жыл сайын жаңа мамандықтар пайда болады. Сондықтан болашақтағы дағдылар мен құзыреттерді болжау үшін әкімдіктерге кәсіптердің өңірлік атласын жасау тапсырылды.

Жастардың жұмысшы мамандығын саналы түрде таңдауы үшін кәсіптік бағдар беру ісінде жаңа тәсілдерді жүзеге асыру керек. Болашақ маман өзінің кәсіптік перспективаларын көріп отыруы үшін мектептер, колледждер, кәсіпорындар арасында өзара іс-қимыл моделін құру қажет. Бұл бағытта Оқу-ағарту министрлігіне техникалық және кәсіптік білім беру саласына сапалы өзгерістер енгізу тапсырылды. Бүгінгі таңда мемлекет тарапынан колледждерде оқытуды қаржыландыру 2 есе ұлғайды. Халықаралық талаптарға сай жаңа білім беру бағдарламалары енгізілуде. Сондай-ақ Астана қаласының әкімдігімен бірге құзыреттер орталығын құру жоспарланып отыр. Сонымен қатар бизнес, жұмыс берушілер, инвесторлар тарапынан да тиісті шаралар қабылдануы қажет екені айтылды. Бұл бағытта Премьер-министр іс-шаралар жүйелі, нәтижелі және олардың әлеуметтік-экономикалық ұзақмерзімді әсері болуы тиіс екенін қадап тапсырды.

ЖЫЛ СОҢЫНДА ПАЙДАЛАНУҒА БЕРІЛЕДІ

Қажымұқан Мұңайтпасов атындағы стадионды пайдалануға беру 2025 жылдың соңына жоспарланып отыр. Бұл туралы Астана қаласы мәслихатының төрағасы Ерлан Каналимов мәлімдеді.

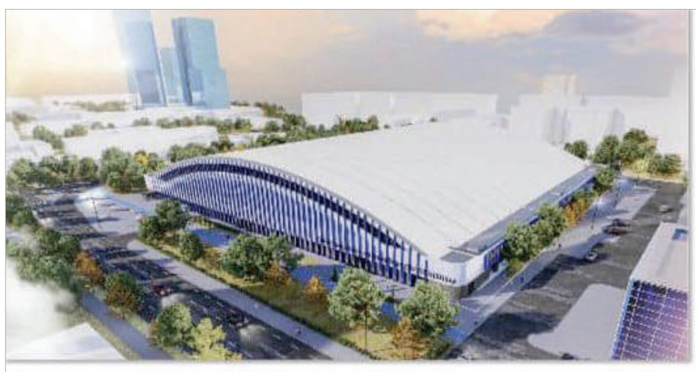

Елорданың тарихи нысаны біраз уақыт бойы қараусыз қалып, оның трибуналары мен қосалқы жайлары апаттық жағдайда болды. 2020 жылы жүргізілген техникалық тексеру кезінде стадион құрылымдарының қатты тозғаны анықталып, бұл адамдардың қауіпсіздігіне елеулі қауіп төндіргені белгілі болды.

«Қалалық мәслихат бұл жағдайды ескере отырып, стадионды қайта жаңғыртуға қаржы бөлу туралы шешімді бірауыздан қолдады. Жобаны аяқтап, нысанды пайдалануға беру 2025 жылдың соңына жоспарланған» деп жазды Е.Каналимов.

Жер учаскесінің жалпы ауданы 2,2 гектарды құрайды, ал стадионның сыйымдылығы – 3598 орын, оның ішінде VIP аймағы мен ерекше қажеттіліктері бар азаматтарға арналған орындар қарастырылған. Стадионды Олимпиадалық резервтің мамандандырылған балалар мен жасөспірімдер спорт мектебінің тәрбиеленушілері, қала тұрғындары мен қонақтары пайдалана алады. Олар нысанды белсенді демалыс пен спортпен шұғылдану үшін қолдана алады. Жаңа стадион UEFA және FIFA халықаралық стандарттарына сай жабдықталады.

Қ.Мұңайтпасов атындағы стадионда алғашқы футбол ойыны 1964 жылғы 14 мамырда өткен. Сонымен қатар бұл жерде регби бойынша жарыстар да ұйымдастырылған.

ӘЛЕУМЕТТІК САЯСАТТЫҢ ЖЕМІСІ

Өткен жылы елорданың әлеуметтік төлемдер мен қызметтерге арналған бюджеті 2023 жылмен салыстырғанда 32,3 пайызға артты. Бұл туралы мәслихат төрағасы Ерлан Каналимов мәлім етті.

«Азаматтардың өмір сүру сапасын арттыруды қамтамасыз ету – мемлекеттің әлеуметтік саясатының басым бағытының бірі. Бұл бағытқа елордалық Amanat партиясы филиалының сайлауалды бағдарламасында, мәслихат депутаттары мен Астана қаласы әкімдігінің қызметінде де ерекше көңіл бөлінген. 2024 жылы қаланың әлеуметтік төлемдер мен қызметтерге арналған бюджеті 2023 жылмен салыстырғанда 32,3 пайызға артты. 2024 жылы 193 мыңнан астам адам әлеуметтік қолдау іс-шараларымен қамтылды, соның ішінде тегін қызметтер мен ақшалай төлемдер көрсетілді. Астанада 138553 зейнеткер бар, олардың ішінде 7 адам – Ұлы Отан соғысының ардагері, 938 адам – оларға теңестірілген тұлғалар, 36373 адам – ерекше қажеттіліктері бар азаматтар, 34248 адам – көпбалалы отбасылар, 7088 адам – «Алтын алқа» және «Күміс алқа» иегері атанған көпбалалы аналар» деп жазды Е.Каналимов әлеуметтік желідегі парақшасында.

ТАҒЫ БІР «ЖАЙЛЫ МЕКТЕП» ЕСІК АШТЫ

Елордада он алтыншы «Жайлы мектеп» ашылды. Нұра ауданындағы Е-535 көшесінде орналасқан №100 жаңа мектеп 2000 оқушыға арналған.

Индира БЕРЖАНОВА

Мектептің жалпы ауданы 23 мың шаршы метрді құрайды. Білім беру мекемесінде заманауи кабинеттер, 450 орындық акт залы, 130 адамға арналған асхана, физика, химия және биология зертханалары, сондай-ақ 4 спорт залы бар.

«Бұл мектеп өзінің материалдық-техникалық базасымен ерекшеленеді. Бүгінгі таңда мектепке 500-ге жуық оқушы қабылданды. Жайлы мектепке астаналық №71, №79 және №90 мектептердің оқушылары құжатын тапсырған. Бұл үш ауысымды мектептердің мәселесін шешуге мүмкіндік береді. Жайлы мектептер салудың негізгі мақсаты – оқушыларға арналған жаңа орындар ашу, үш ауысымды оқытуды және оқушы орындарының тапшылығын жою. Оқу орындары Мемлекет басшысының тапсырмасы бойынша «Жайлы мектеп» ұлттық жобасын іске асыру аясында салынып жатыр» деді мектеп директорының міндетін атқарушы Мұрат Ахметов.

Жаңадан ашылған мектептің мерекелік іс-шарасына Астана қаласы мәслихатының депутаты Бахаргүл Төлеген, Астана қаласы Білім басқармасы жалпы орта білім беру бөлімінің басшысы Асыл Амангелдіқызы және BI Global компаниясының өкілі Саят Қысманов қатысты.

Білім ордасына баласын ертіп әкелген ата-аналардың қатарында Зарина Рүстемқызы бар.

«Ауданымызда қуанышты жағдай, жаңа әрі заманауи үлгідегі мектеп салынды. Елорда әкімдігіне зор ризашылығымды білдіремін. Ата-аналар тарапы түгел дерлік жаңа білім ошағының ашылғанына қуанышты. Сапалы білім алуда қаламызда жаңа үлгідегі мектептер көптеп ашыла берсін» деді қала тұрғыны.

Президент осы жылды Жұмысшы мамандықтар жылы етіп жариялады. Мұндай бастама жұмысшы мамандықтарды қоғамда дәріптеу және сол арқылы еңбекқор әрі нағыз маман болып қалыптасу идеясын насихаттауды мақсат етеді. Биыл Астанадағы мектептерде оқушыларға жұмысшы мамандықтар насихатталады. Бұл пікірді «Әкелер одағы» бірлестігі Астана қалалық филиалының төрағасы Бекдайыр Күзембай айтты.

ЖҰМЫСШЫ МАМАНДЫҚТАР НАСИХАТТАЛАДЫ

– «Әкелер одағы» бірлестігі Астана қалалық филиалы қалалық Білім басқармасымен бірлесіп көптеген іс-шара өткіземіз. Мәселен, былтыр елордалық мектептерде ата-аналармен түрлі басқосу, форум, семинар ұйымдастырдық. «Әкелер одағы» бірлестігі атынан 10-11-сынып оқушылары арналған ашық сабақтар өткіздік, – деді төраға.

Осы жыл Жұмысшы мамандықтарының жылы деп жарияланды. Мұндағы мақсат – жұмысшы мамандықтарының беделін арттыру.

«2025 жылды Жұмысшы мамандықтар жылы етіп жариялау – керемет жаңалық. Біз 2024 жылдың соңғы айында 100 мектептің 1000 оқушысы және әкесімен бірге қалада қар тазалап, арнайы челлендж жарияладық. Бұл арқылы оқушыларды еңбекке үйрету және қар күрейтін жұмысшылардың қызметін бағалауға бағыттау. Осылайшау ауыр жұмысты айналамыздағы жұмысшылардың істеп жүргенін өскелең ұрпаққа түсіндіру. Кейін олар өзінің ауласын, ортасын таза ұстауға үйренеді» деді Бекдайыр Нығметұлы.

Сондай-ақ «Әкелер одағы» бірлестігі Астана қалалық филиалы Оқу-ағарту министрлігімен бірлесіп көптеген жобаны жүзеге асыруды бастап кеткен.

«Президенттің «Біртұтас тәрбие» бағдарламасы негізінде тәрбие бойынша көптеген жұмысты қолға алдық. «Оқушы, ұстаз, ата-ана» үштік одағының тығыз қарым-қатынаста жұмыс істеу бағдарламасын жүзеге асырып жатырмыз. Мәселен, қаңтар айы тәртіпті сақтау, тәртіпті болу айы деп бекітілді. Бұл дегеніміз – құқық бұзушылық жасамау, қылмыстық оқиғаларға қатыспау, мемлекеттің азаматы ретінде заңды білу және т. б. Осы бағытта «Әкелер одағы» бірлестігі Астана қалалық филиалы ата-аналармен оқушыларға ақпараттық жұмыс жүргізіп жатыр» деді спикер.

Бекдайыр Нығметұлының айтуынша, оқушыларға жұмысшы мамандықтарды қоғамда дәріптеу бағытында бірқатар іс қолға алынған.

«Мектептерде оқушыларға әр сала мамандары жұмысының елге, қоғамға тигізіп жатқан пайдасы туралы пайдалы кеңесімен бөліседі. Мәселен, барлығы экономист не заңгер болуы мүмкін емес қой. Басқа салада да азаматтар еңбек етіп, ел экономикасына өз үлесін қосуы қажет. Сондықтан біз «Жұмысшы мамандықтар жылы» деп бекітілген жылда оқушыларға бұл кәсіп иелерінің жұмысын дәріптеп, еңбекқор, нағыз маман болып қалыптасу идеясын айтамыз және қажетті ақпараттармен бөлісеміз» деп сөзін түйіндеді Бекдайыр Күзембай.

ЕҢБЕККЕР МӘРТЕБЕСІ ӨСЕДІ

Президентіміз Қасым-Жомарт Тоқаевтың 2025 жылды Жұмысшы мамандықтары жылы деп атауы өте орынды деп ойлаймын. Еңбек адамдарына көңіл бөлу, олардың жұмысын бағалау тұрғысынан маңызы зор. Осы ретте бізге ұстаз ретінде жүктелер міндет те жоғары. Өйткені педагогтар қауымы келер ұрпаққа білім берумен айналысып, олардың белгілі бір салада маман болып шығуына септік етеді. Алдымызда отырған әр шәкірт – ел болашағы.

Осы жыл аясында еңбек адамдарын марапаттап, мадақтауға зор көңіл бөлінеді, сол арқылы олардың қоғамдағы беделі артады. Соның арқасында жұмысшы мамандықтарына деген сұраныс та көбейеді деп сенемін. «Педагог мәртебесі туралы» заң енгізілгенде, педагогтарды қолдау, марапаттау мақсатында 2021 жылы адал қызмет, табанды еңбегімен көзге түскен 20-дан астам ұстазға «ҚР еңбек сіңірген ұстазы» атағы берілді. Сол атаққа елордада алғаш болып ие болған педагогтың бірімін. Көп жылдық ұстаздық еңбегім бағаланып, осы абыройлы әрі аса жауапты, қиындығы мен қызығы мол мамандық бойынша жұмыс істеп келе жатқан еңбегім еленді. Ол марапат бізге одан да зор жауапкершілік жүктеді. Көкейімде қашанда осы атаққа лайықты болуым керек деген ой тұрады. Педагогтардың мәртебесі артып, жалақысы жыл сайын көтерілуде, әлеуметтік жағдайын жақсартуға ерекше көңіл бөлінуде, өзге де беделді марапаттарға ие болуда. Оқу-ағарту министрі Ғани Бектайұлының қолдауымен бірнеше мықты педагогқа биыл «Ы.Алтынсарин» төсбелгісі берілді. Бұл – зор қуаныш, бізге көрсетілген ыстық ықылас. Сол сияқты қарапайым жұмысшыларды да, еңбек адамдарының да жұмысын бағалаған дұрыс. Себебі еңбектің бағалануы – сол маманның мәртебесін арттырып қана қоймай, жұмыс өнімділігін арттыруға ықпал етеді. Елімізде сан мыңдаған салада маңдай терін төгіп жүрген түрлі жұмысшы мамандықтарының қызметін көрсету арқылы биыл сол салалардағы кадр тұрақсыздығы мәселелері шешімін табары сөзсіз.

Гүлназия БАЙҰЛОВА,
Астана қаласы №9 «Зерде» мамандандырылған лицейі директорының оқу ісі жөніндегі орынбасары, Қазақстанның еңбек сіңірген ұстазы

МЕН МИНИСТРЛЕРДЕН НЕҒҰРЛЫМ ТИІМДІ ЖҰМЫС ІСТЕУДІ ЖӘНЕ ШЕШІМ ҚАБЫЛДАҒАНДА БАТЫЛ БОЛУДЫ ҮНЕМІ ТАЛАП ЕТЕМІН. ҚОҒАМ ДА ҮКІМЕТТІҢ ЖҰМЫСЫНА ЖОҒАРЫ ТАЛАП ҚОЯДЫ.

БҰЛ – ӨТЕ ОРЫНДЫ ӘРІ ҚАЛЫПТЫ ЖАҒДАЙ. СОНДЫҚТАН ҮКІМЕТТІҢ ЖҰМЫСЫ НАҚТЫ НӘТИЖЕГЕ ОРАЙ, ӘДІЛ БАҒАЛАНАДЫ.

БАСТЫ КӨРСЕТКІШ – АЗАМАТТАРДЫҢ ТҰРМЫС САПАСЫ. ЭКОНОМИКАДАҒЫ ЖЕТІСТІКТЕР АДАМДАРДЫҢ КҮНДЕЛІКТІ ӨМІРІНЕ ОҢ ӘСЕРІН ТИГІЗБЕСЕ, ОНЫ ӘНШЕЙІН СӨЗ ЖҮЗІНДЕГІ ЖЕТІСТІК ДЕУГЕ БОЛАДЫ.

Мемлекет басшысы ҚАСЫМ-ЖОМАРТ ТОҚАЕВТЫҢ «Ana tili» газетіне берген сұхбатынан

Ерлан КАНАЛИМОВ,
Астана қалалық мәслихатының төрағасы:

ҰЗАҚ МЕРЗІМДІ ДАМУ ЖОСПАРЫ БАЯНДАЛДЫ

– Мемлекеттің экономикалық әлеуетін, егемендігін және халықаралық аренадағы орнын нығайту – Мемлекет басшысы айқындаған басты міндеттердің бірі. «Ana tili» газетіне берген сұхбатында Қасым-Жомарт Тоқаев еліміздің ұзақ мерзімді дамуы бойынша жоспарларын баяндады.

Президент стратегиялық міндеттердің қатарында елдің тұрақты әлеуметтік-экономикалық дамуын қамтамасыз етуді ерекше атап өтті. Сұхбат барысында Мемлекет басшысы қазақстандықтарды толғандырып отырған бірыңғай уақыт белдеуін енгізу мәселесіне де тоқталды. Оның айтуынша, наурыз айына дейін уақыт белдеуін өзгерту азаматтардың тұрмыс-тіршілігі мен ел экономикасына ықпалы жан-жақты зерттеледі. Сонымен қатар Президент журналистпен әңгіме барысында Үкімет құрамында болуы мүмкін өзгерістер жөніндегі сұрақтарға жауап беріп, мерзімінен бұрын Парламент сайлауын өткізуге қатысты пікір білдірді. «Қазіргі уақытта мерзімінен бұрын Парламент сайлауын өткізуге негіз жоқ. Сайлау заңда көзделген мерзімде өтеді. Парламент ұзақ мерзімді жұмысқа бағытталған» деп атап өтті Мемлекет басшысы.

Марат МҰСТАФИН,
Астана қаласы Алматы ауданы Ардагерлер кеңесінің төрағасы:

БІЛІМ САЛАСЫНА АЙРЫҚША КӨҢІЛ БӨЛІНУДЕ

– Жыл басында ұлттық баспасөзіміздің бірі «Ana tili» газетіне Президенттің сұхбат беріп, онда өткен жылды қорытындылап, алдағы атқарылатын шаруаларды айқындауы бізге ой салды. Шын мәнінде, 2024 жыл еліміз үшін ауқымды жұмыстар іске асырылған айрықша жыл болды. Соның бірі Астанада былтыр Президенттің тапсырмасына сәйкес 24 мектеп іске қосылды. Оның 16-сы – жайлы мектеп. Мұның өзін тарихи жетістік деп атауға болады.

Жалпы қазіргі уақытта әлеуметтік инфрақұрылымды дамытуға айтарлықтай көңіл бөлінуде, бұл еліміздің болашағына деген зор жауапкершілікті көрсетеді. Оған Президент арнайы тоқталып, «Әлеуметтік инфрақұрылымды дамыту мәселесіне де баса назар аударылады» деп атап өтті. Бұл қоғамның әл-ауқатын арттыруға бағытталған жобалардың маңызын айқындап тұр. Әсіресе мұнда білім беру саласындағы реформалар да үлкен маңызға ие. Президент сұхбатта «Елімізде 460 мың оқушыға арналған 217 жайлы мектеп салу жоспарланған» деді. Бұл, шын мәнінде, білім беру инфрақұрылымының дамуы мен мектептердегі орын тапшылығын шешу мақсатында атқарылып жатқан ауқымды жұмыстарды көрсетеді. Сондай-ақ Мемлекет басшысының «Мақсатымыз – апатты жағдайдағы және үш ауысыммен оқытатын мектептер мәселесін, мектептегі орын тапшылығына қатысты түйткілдерді толығымен шешу» деп айтқан сөздері осы бағытта іске асырылып жатқан жобалардың қоғамға қажеттілігін айқындайды. Шындығында, бұл бастамалардың жүйелі түрде жүзеге асып, мектептердің салынуы білім сапасын арттырып, балалардың болашақта жақсы білім алуына мүмкіндік береді. Бұл бастамалар қоғамның тұрақты дамуына, халықтың өмір сапасының жақсаруына және әлеуметтік теңдіктің орнауына бағытталған маңызды қадамдар деп санаймын. Мемлекет тарапынан осындай ауқымды жобаларға қаржы бөлінуі бізді болашақта әлеуметтік инфрақұрылымның сапалы әрі тиімді дамуына жетелейді деп сенемін.

Самат ИБРАЕВ,
Астана қаласы Жастар саясаты мәселелері басқармасының басшысы:

ЖАСТАРДЫҢ ЕҢБЕГІН АТАП ӨТТІ

– Президент мақаласында бірқатар маңызды мәселе айтылды. Оның ішінде нашақорлық, ойынқұмарлық, «Таза Қазақстан», мемлекеттік тіл, жастардың білім алуы және басқа да тақырыптар қозғалды.

Қасым-Жомарт Кемелұлы жастарға үнемі ерекше көңіл бөлуде, олардың ел өміріндегі маңызын әрдайым айтып жүреді. Оның «Таза Қазақстан» акциясы қоғамға экологиялық мәдениеттің жаңа талаптарын енгізу идеясынан бастау алады. Халықтың бұл бастамаға барынша қолдау білдіргеніне тәнтімін. Әсіресе жастарға ризашылығымды білдіргім келеді» деген сөздері жастарға күш пен шабыт беретіне сенімдімін. Жастар арасында басқарма тарапынан бірқатар нашақорлықтың алдын алуға, жас отбасыларды, шығармашыл жастарды қолдауға, волонтерлікті дамытуға, студенттермен жұмысқа бағытталған іс-шаралар іске асырылуда.

Зұлпыхар ҒАЙЫПОВ,
Астана қалалық Қоғамдық кеңесінің төрағасы:

РЕФОРМАЛАР МЕН ӨЗГЕРІСТЕРГЕ БАҒА БЕРДІ

– Президентіміз жыл сайын елдегі ірі бұқаралық ақпарат құралдары арқылы, соның ішінде елге абыройлы «Egemen Qazaqstan», биыл, міне, «Ana tili» газеттері арқылы жаңа жылда өзінің мақаласын жариялауды дәстүрге айналдырды. Міне, биыл «Мақсатым – экономиканы және егемендікті нығайту» деген тақырыппен көлемді сұхбат беріпті. Бұл материалда ол елімізде соңғы 5 жылда атқарылып жатқан барлық үлкен реформалар мен өзгерістерге баға беріп, журналистің сұрақтарына жауап айтқан.

Сұхбаттағы мәселелер еліміздегі барлық саланы қамтиды. Әсіресе бірінші қойылған «Өткен жыл несімен есте қалды?» деген сұраққа жауабында 2024 жыл еліміз үшін саяси жағынан болсын, мәдени жағынан болсын есте қаларлық дүниелерге толы болғанын жеткізді. Сонымен қатар өткен жыл соңғы 80 жылда болмаған табиғи апат – су тасқынымен де халықтың есінде қалды. Осы ретте Мемлекет басшысы су тасқынынан ел болып, елдігіміз бен бірлігімізді танытып, қалай аман шыққанымыз туралы ой-пікірін айтады. Сондай-ақ елімізде үлкен саяси саммиттердің қалай өткеніне де тоқталып, сондағы үлкен мәселелерді көтереді. Халықаралық ірі жиындарда Қазақстан өзін табысты, беделі бар мемлекет ретінде таныта білгенін айтады.

Сонымен қатар Президент шетелге сапарлары, елдегі «Таза Қазақстан» жобасының маңызы мен мәніне тоқталып өткен. Аталған акция тек бір мезгілдік іс-шара емес, жалпы болашақ жастарды тазалық пен парасаттылыққа тәрбиелеу құралы екенін жеткізген. Бұл акцияға 4 млн-ға жуық адам қатысып, 1,5 млн тоннадан астам қоқыс шығарылған. Жалпы табиғатқа жанашырлықпен қарау – ата-бабаларымыздан қалған дәстүр. Соны ұмытып кеткен едік. Осы дәстүрге «Таза Қазақстан» арқылы Президентіміз шақырып отыр.

Бұдан бөлек ол «Қаңтар оқиғасына» да тоқталып, оның қалай пайда болғанын, халықтың арасында әртүрлі пікір қалыптаспас үшін Парламент деңгейінде екі рет отырыс өткенін айта келіп, бұдан сабақ ала білу керектігі туралы ойын айтады. Елде қордаланып қалған көптеген мәселе осы оқиға кезінде айқын көрініс тапқанын жеткізді.

Президенттік қызметке келген күннен бастап «Әділетті Қазақстан» ұстанымымен жүргені туралы ойын айта келе, «Әділетті қоғам деген – құқықтық мемлекет» дейді. Шынында, құқықтық мемлекет дегеніміз не? Бұл, лауазымына, діни наным-сеніміне, ұлты мен жынысына қарамастан, азаматтардың бәрінің заң алдында бірдей болуы.

Бұл сұхбатта ол сонымен бірге Ұлттық құрылтайда көтерілген мәселелер бойынша қандай заңдар қабылданғанына тоқталды. Соның ішіндегі ең маңыздысы – әйелдердің құқығы мен бала қауіпсіздігі туралы қабылданған заңды ерекше атап өтті. Сондай-ақ есірткіге қарсы күресте есірткі өндірушілерге қатысты заңды қатайту туралы пікірін айтып өткен. Жастардың түрлі теріс жолға, бағытқа түсіп кетуін, лудомания мәселесін де көтерген. Елдегі реформалар әлі де жалғаса беретінін, себебі оның мемлекет үшін маңызы зор екенін, мәселен, 2022 жылы маусым айында өткен референдум кезінде Конституция баптарының үштен бірі жаңарғанын және ол нәтижесін бере бастағанын атап өтті.

Елдегі цифрландыру мәселесі де Президент сұхбатында назардан тыс қалмаған. Себебі бұл заман талабы ғана емес, қоғам дерті – сыбайлас жемқорлықпен күрестегі маңызды құрал екенін жеткізді. Қазір Қазақстан цифрландыру бойынша әлемдегі 180 мемлекеттің ішінде 124-орында тұрғанын мақтанышпен айтты. Осы арқылы біз көптеген күрделі мәселені шешуге мүмкіндік аламыз. Әсіресе сыбайлас жемқорлықпен науқандық тұрғыда емес, жүйелі түрде күресуде бұл аса маңызды екенін айтты.

Мемлекеттік қызметтің, мемлекеттік аппараттың да рөліне тоқтала келе, «Мемлекеттік аппарат қызметінің деңгейін елде болатын төтенше жағдай кезінде байқауға болады» деді. Мемлекеттік аппарат өзінің қызметін су тасқыны кезінде жоғары деңгейде көрсете алғанын жеткізді. Дегенмен ол мемлекеттік аппараттың қоғамдағы реформаларды жүзеге асыруда әлі де болса батыл қадам жасау керектігіне назар аударды. Соның ішінде мемлекеттік қызметкерлердің керек кезінде жауапкершілік танытып, керек кезінде шешім қабылдауы маңызды екенін тағы да тілге тиек етті.

Төлеген ҚУАНЫШЕВ,
Астана қалалық Қоғамдық кеңесінің мүшесі, педагогика ғылымының кандидаты, профессор:

КӨКЕЙДЕГІ КӨП СҰРАҚҚА ЖАУАП АЛДЫҚ

– Елінің болашағына алаңдайтын әрбір азаматтың көкейінде қоғамда және күнделікті тіршілікте туындайтын сұрақтардың пайда болуы және олардың шешімін іздеуі – заңды құбылыс. Осы тұрғыдан ойымды тарқататын болсам, Мемлекет басшысы Қасым-Жомарт Тоқаевтың «Ana tili» газетіне берген сұхбатында көкейімдегі көптеген сұраққа тұжырымды жауап алдым.

Өткен жыл бойы мемлекетімізде жүзеге асырылған ауқымды, жүйелі жұмыстардың нәтижесін көріп жүрміз. Солардың бәрінің алдағы жылда жалғасы болғай деп тілеймін. Дамыған өркениетті елдердің тарихына жүгінер болсақ, ішкі және сыртқы саясатта ел қауіпсіздігін қамтамасыз ететін бағыттардан басқа көбіне білім, ғылым, демография және мәдениет пен өз тілінің жан-жақты дамуына басымдық беретінін байқадық. Біздің елде де билікте осы бағыттарды қолдап жатқаны – құптарлық жағдай. ҚР Парламентінің биыл қабылдаған Республикалық бюджетте жоғарыдағы әлеуметтік бағыттарда жан-жақты жұмыс атқарылуына назар аударылуда.

Білім беру саласына және әлеуметтік қажеттіліктерге айтарлықтай қаражат қарастырылуда. Соның айғағы ретінде апаттық жағдайдағы және үш ауысымдық мектептердің азаюына ел көлемінде жаңа жайлы мектептердің салынуы оң әсер ететіні сөзсіз.

Мемлекеттік тіл мәселесіне келетін болсақ, ел Президенті мұны өте абай болуды қажет ететін әрі саяси тұрғыдан маңызды сала екенін атап өтті. Бұл пікірге мен де толығымен қосыламын. Сонымен қатар білім, ғылым саласындағы инфрақұрылымды жаңғыртып, оқу орындарында қазақ тілін оқытып, үйрету жолдарын жетілдіру, оқытушылардың мәртебесін арттыру мәселелері өте орынды көтерілді.

Қолданыстағы «Мемлекеттік тіл туралы» заңда көрсетілген талаптардың кейбір салаларда орындалмай жатқанының куәсі болып жүрміз. Әсіресе банк, қаржы мекемелерінде, ойын-сауық, бизнес орталықтарындағы мемлекеттік тілде беріліп, айтылуы тиіс ақпараттар, жарнамалар қойылған талаптарға сай емес. Осы салаларға қазақ тілі заңға сәйкес қолданылуын қадағалайтын мемлекеттік құзырлы мекемелердің назарын аударғым келеді.

Президентіміз Үкіметке шетелде оқып, білім алып жатқан жастардың Отанымызға еңбек етуіне жағдай жасауды міндеттегені өте орынды деп есептеймін. Қазіргі таңда жастардың «Болашақ» бағдарламасымен бакалавриатқа грант алып, оқу мүмкіндігі жоқ, ондай мүмкіндік тек магистранттарға беріледі. Ал өз еркімен бакалавриатқа түсіп, оқып жатқандарға ешкім көңіл бөлмейтін сияқты. Міне, осы жастардың көбі жауапты мекемелердің хабар, байланысы болмағандықтан сол елде жұмысқа қалып жатыр. Осы бағыттағы жүйелі жұмысты жауапты министрлік қолға алғаны жөн.

2025 ЖЫЛЫ ҚАРЖЫ ДАҒДАРЫСЫ БОЛА МА?

Жаһандық геоэкономикалық және геосаяси жағдай тұрақтанған жоқ. Әлем экономикасында шешуші рөл атқаратын АҚШ-тың ұстанымы жұмбақ болып тұр. Сайлауалды насихат кезінде Украинадағы соғысқа нүкте қоятынын мәлімдеген Дональд Трамптың Израиль мен Ресейге бүйрегі бұратынын, Қытайға қырын қарайтынын бұған дейін көргенбіз. Мұндай текетірестер әлем елдерін тығырыққа тіреуі әбден мүмкін. Әлемнің сақа экономистері 2025-2026 жылдары экономикалық дағдарыстың жаңа толқыны болатынын ескертуде.

АЛДАҒЫ ЖЫЛҒА ҚАНДАЙ БОЛЖАМ БАР?

Экономикалық саясат институтының директоры Қайырбек Арыстанбековтің сөзінше, 2025-2026 жылдары Қазақстан үш экономикалық дағдарысқа тап болуы мүмкін. Біріншісі – бюджет дағдарысы. 2025 жылы елдің кірісі мен шығысы арасында алшақтық байқалады. Бұл шамамен 4,1 триллион теңгені құрайды. Екіншісі – сауда балансының дағдарысы орын алады. Яғни импорт экспорттан айтарлықтай асып кетеді. Үшіншісі – қарыз мәселесі жағдайды қиындатады. 2025-2026 жылы жеке компаниялар 101 миллиард доллар қарызын өтеуі тиіс.

Даниялық Saxo Bank сарапшылары 2025 жылға арналған болжамын ұсынды. АҚШ-тың жаңадан сайланған президенті Дональд Трамп тауарлар импортына жаңа қорғаныс баждарын енгізіп, АҚШ-тың басқа елдермен сауда қатынасын қайта қарастырады. Нәтижесінде доллардың құны негізгі әлемдік валюталарға қатысты 20 пайызға, алтынға қатысты 30 пайызға төмендеуі мүмкін. Бұл жағдай әлемдік экономикаға әсер етпей қоймайды.

Freedom Finance Global сарапшысы Владимир Чернов келер жылы әлем елдерін қамтитын дағдарыс болатынын дәйектейді. Экономистің сөзінше, 2008 жылғы жаһандық экономикалық дағдарыс АҚШ-та тұрғын үй сату көлемінің төмендеуі аясында басталды, себебі кредит ставкасы күрт өсті. Сонын салдарынан ірі американдық банктер банкротқа ұшырап, ипотекалық кредит дағдарысына айналды. Қазір АҚШ-та сатудың күрт төмендеуі байқалмайды. Дегенмен АҚШ-та шілдеде еңбек нарығының күтпеген күрт әлсіреуі байқалды.

– 2024 жылдың шілдесінде жаңадан ашылған жұмыс орындарының саны өткен айлармен салыстырғанда шамамен 30 пайызға қысқарды, ал жұмыссыздық деңгейі 4,3 пайызды құрап, 2021 жылдың қарашасынан бергі ең жоғары деңгейге жетті (дағдарыс құбылысы). 2008 жылы Америка Құрама Штаттарында да еңбек нарығында күрделі проблемалар болды, содан кейін жұмыссыздық соңғы 16 жылдағы ең жоғары деңгейге жетті, сондықтан іскерлік белсенділік те төмендеді, – дейді сарапшы В.Чернов.

АҚШ – алпауыт ел. Әлем экономикасына айтарлықтай әсер етеді. Трамп өзінің даму бағдарламасымен билікке келді. Әлем елдеріне ықпалын арттырып, доллардың үстемдігін сақтау үшін барын салатыны анық.

ДАҒДАРЫСҚА ДАЙЫНБЫЗ БА?

Біздің Үкіметтің экономикалық дағдарыс тәуекеліне дайындығы қалай? Бұл сұрақты Үкіметке жолдадық. Бізге Ұлттық экономика министрлігінен жауап келді.

– Үкімет тұрақты негізде сыртқы және ішкі нарықтағы ахуалға мониторинг және талдау жүргізеді. Республикалық бюджеттің әлеуметтік-экономикалық дамуының макроэкономикалық болжамының параметрлерін қалыптастыру кезінде дамудың базалық, оптимистік және пессимистік баламалы сценарийі әзірленеді. Бұл ретте елдің әлеуметтік-экономикалық дамуына теріс әсер етуі мүмкін сыртқы және ішкі тәуекелдер ескеріледі. Жалпы Үкімет дағдарыс құбылысының теріс салдарын азайту және экономиканың тұрақтылығын қамтамасыз ету үшін барлық қажетті ресурс пен құралға ие. Сондай-ақ ешқандай дағдарыс болмайды, – дейді Ұлттық экономика министрінің орынбасары Арман Қасенов.

Әрине, біздің басшылар сөзге келгенде іркіліп қалмайды. Бәрі бақылауда, бәрін біледі. Жақсы, солай-ақ болсын! Дегенмен шикізат экспорттаушы елден өнім өндіруші елге айналмай, еңсемізді тіктеу қиын. Жауапты басшыдан осы туралы да сұрадық.

– Ел өз экономикасын әртараптандыруға және шикізат ресурстарына тәуелділікті азайту бағытында жұмыс жүргізуде. Бұл процесс жан-жақты экономикасы бар елдің қалыптасуына ықпал ететін өндіріс және қызмет көрсету сияқты басқа саланы дамытуды қамтиды. 5 жыл ішінде өнеркәсіп құрылымында сапалы өзгерістер болды. ЖІӨ-дегі өңдеу өнеркәсібінің үлесі 2017 жылы 11,2 пайыздан 2022 жылы 13,4 пайызға дейін өсіп, 30 миллиард долларды құрады, ал тау-кен саласының үлесі біртіндеп төмендеді. 2023 жылы өңдеу өнеркәсібі өндірісінің көлемі оң серпінді көрсетіп, 21,6 трлн теңгені құрады. Негізгі капиталға салынған инвестициялар көлемі 1,7 трлн теңгені құрады. Бұл өткен жылға қарағанда 11,2 пайызға өскенін көрсетеді. 2023 жылдың 12 айында өңдеу өнеркәсібі тауарларының экспорты 25,3 миллиард долларды құрады, – деп түсіндірді Арман Қасенов.

Өнімділігі жоғары және экспортқа бағдарланған өндірістерді құру мақсатында мемлекеттік органдар шағын және орта бизнесті ілгерілетуі міндет, сондай-ақ отандық қайта өңдеушілерді қолжетімді бағамен шикізатпен қамтамасыз ету, шикізаттық емес секторға инвестициялар тарту, инфрақұрылымды жаңғырту және тағы басқа шаралар кешенін жүргізуі керек.

– Бүгінгі таңда шағын және орта бизнес – елдің экономикалық өсуінің негізгі драйвері. ЖІӨ-дегі бизнестің үлесі 38,2 пайызды құрады. Орта бизнес субъектілерінің санын ұлғайту және кәсіпкерлікті дамыту үшін кешенді жұмыс жүргізілуде. Біріншісі – бизнес ахуалды жақсарту, бизнеске әкімшілік қысымды төмендету. Екіншісі – мемлекеттік қолдау құрылымын қайта қарап, тиімді жағдай қалыптастыру. Яғни бизнес үшін жаңа реттеу саясаты енгізіледі.

2023 жылдан бастап кәсіпкерлік үшін міндетті талаптар тізілімі жұмыс істейді. Онда кәсіпкерлік субъектілері үшін міндетті талаптарды қамтитын реттеуші актілердің жалпыға қолжетімді дерекқоры қалыптасқан. Бұл – реттеуші актілерді тұрақты негізде қайта қарауды қамтамасыз ететін міндетті тетік. Тізілімнен шығарылған және мерзімінде жойылмаған талаптарды бұзғаны үшін кәсіпкерлерді әкімшілік жауапкершіліктен босату – тізілімнің ерекшелігі. Бизнес үшін 10 мыңнан астам артық талап жойылды. 2024 жылы бақылаудың 66 саласында тәуекелді басқарудың автоматтандырылған жүйесі іске қосылды. Бұл жұмыс жоғары және орташа тәуекел дәрежесіне жататын бақылау субъектілерін ақпараттық жүйеде автоматты режимде тексеруге іріктеуден тұрады. Адал бизнес субъектісі тексеруге іріктеуден өтпейді, – деді Ұлттық экономика министрінің орынбасары.

ӨНІМДІЛІГІ ЖОҒАРЫ ЖӘНЕ ЭКСПОРТҚА БАҒДАРЛАНҒАН ӨНДІРІСТЕРДІ ҚҰРУ МАҚСАТЫНДА МЕМЛЕКЕТТІК ОРГАНДАР ШАҒЫН ЖӘНЕ ОРТА БИЗНЕСТІ ІЛГЕРІЛЕТУІ МІНДЕТ, СОНДАЙ-АҚ ОТАНДЫҚ ҚАЙТА ӨҢДЕУШІЛЕРДІ ҚОЛЖЕТІМДІ БАҒАМЕН ШИКІЗАТПЕН ҚАМТАМАСЫЗ ЕТУ, ШИКІЗАТТЫҚ ЕМЕС СЕКТОРҒА ИНВЕСТИЦИЯЛАР ТАРТУ, ИНФРАҚҰРЫЛЫМДЫ ЖАҢҒЫРТУ ЖӘНЕ ТАҒЫ БАСҚА ШАРАЛАР КЕШЕНІН ЖҮРГІЗУІ КЕРЕК

ИНФЛЯЦИЯМЕН КҮРЕС – ҮЛКЕН СЫНАҚ

Рас, инфляцияға қарсы күрес жаһандық деңгейдегі сынақ болып тұр. Өйткені инфляция әлем елдерінің респондентті арасында ең негізгі 5 тәуекелдің қатарына кіреді. Жақында Сауд Арабиясына жол түсіп, сондағы нарықты бағдарлауға мүмкіндік болды. Бұл елдің инфляциясы 1,90 пайыз деңгейінде. Риал теңгемен салыстырғанда 10 есе құнды. Араб елінде қымбатшылық сезілмейді, біздің теңгемен салыстырғанда қолжетімді бағаға қажетті тауар түрін оңай табуға болады.

Инфляцияны тежеп отырған елдердің көшін Қытай, Бахрейн және Литва бастайды. Бұл елдерде инфляция 0,30 пайызды құрайды. Финляндияда – 1,00 пайыз, Францияда – 1,20 пайыз, Оңтүстік Кореяда – 1,30 пайыз, Сингапурда 1,40 пайыз болса, Қазақстандағы көрсеткіш – 8,5 пайыз.

Жасыратыны жоқ, біздің елде жалақы мен зейнетақы көтерілген сайын базардағы баға шарықтайды. Кей жағдайда жалақыға қосылған үстемақыдан нарықтағы бағам екі-үш есе көтеріліп кетеді.

– Азық-түлік тауарларының бағасын тұрақтандыру – Үкіметтің маңызды міндеті. Үкімет Ұлттық банкпен бірлесіп инфляция деңгейін бақылау және төмендету жөніндегі шаралар кешенін іске асыруда. Шаралар кешені ішкі нарықты отандық тауарлармен қанықтыру мақсатында отандық өндірісті қолдауға және әлеуметтік маңызы бар азық-түлік тауарлар бағасын қоса алғанда, нарықтағы бағаны тұрақтандыруға, тауарларды сақтауға, тасымалдау тетіктерін және сауданың қазіргі заманғы форматын дамытуға, сондай-ақ баға белгілеуді бақылауға, монополияға қарсы сыртқы сауданы реттеуге бағытталған.

Жалпы шаралар кешенін іске асыру инфляцияны нысаналы дәліз шекарасына дейін төмендетуді (2024 жылы 6-8 пайыз) және тауарлар тапшылығына жол бермеуді қамтамасыз етуі тиіс. Азық-түлік инфляциясын төмендетудің жаңа тәсілдері іске асырылуда.

Әлеуметтік маңызы бар азық-түлік тауары бойынша айналым схемасын қаржыландыру 100 миллиард теңгеге дейін жетті. Делдалдық баға белгілеу схемасын тергеу жөніндегі өңірлік комиссиялардың жұмысы жанданды. Тұрақтандыру қорларының жұмысы қайта форматталды, сатып алу бойынша форвардтық шарттар жасала бастады. Жеңіл, химия өнеркәсібінде және құрылыс материалдарын өндіруде импортты алмастыратын жобалар іске асырылуда. Өнімді сақтау және тасымалдау механизмі дамуда. Монополияға қарсы реттеу шаралары қабылдануда. Осындай бастамалардың нәтижесінде жылдық инфляция 20,3 пайыздан (2022 жылғы желтоқсан) 8,5 пайызға дейін (2024 жылғы қазан) бәсеңдеді. Бір жыл ішінде әлеуметтік маңызы бар азық-түлік тауарларының бағасы 0,2 пайызға (жыл басынан бері 0,3 пайызға) төмендеді. Инфляцияны бақылау және төмендету жөніндегі шаралар кешенін іске асыру жалғаса береді, – деді вице-министр А.Қасенов.

Нұрлат БАЙГЕНЖЕ

P.S:

Сарапшылар алдағы жылдары дәстүрлі Батыс альянстарының әлсіреу қаупі артып, көптеген елдер саяси және экономикалық дамудың батыстық үлгісінен гөрі балама дамудың қытайлық үлгісін таңдай бастайтынын айтуда. Экономиканы әртараптандырып, бизнесті қолдауда көрші елдің тәжірибесін пайдалануға мүмкіндігіміз мол. Сонда экономикалық дағдарысты оңай еңсеріп отыратын едік.

№2 (4746) 09/01/2025 Бейсенбі

2025 ЖЫЛДЫҢ ЖАУҺАР КҮНДЕРІ

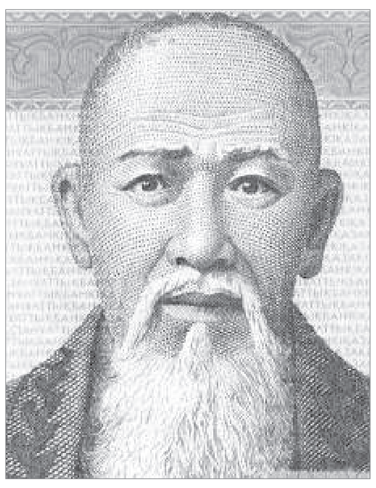

1. «Қазақ ССР-інің Мемлекеттік егемендігі туралы» декларацияның қабылданғанына 35 жыл (25 қазан 1990 жыл);

2. Қазақстан Республикасының Конституциясының қабылданғанына 30 жыл (30 тамыз 1995 жыл);

3. Қазақстан Республикасы Парламенті Сенаты мен Мәжілісінің құрылғанына 30 жыл (желтоқсан, 1995 жыл);

4. Керей мен Жәнібек хан туын көтерген Қазақ хандығына 560 жыл (1465 жыл);

5. Ұлы Отан соғысындағы Жеңістің 80 жылдығы (9 мамыр 1945ж.);

6. Қазақстан халқы Ассамблеясының құрылғанына 30 жыл (01.03.1995ж.);

7. Біріккен қазақ қолының жоңғар басқыншылығына қарсы жүз жылдық азаттық соғысында бетбұрыс жасаған ең ірі жеңісі Аңырақай шайқасына 290 жыл (1730 жыл, кей деректерде 1729 жыл);

8. Ұлы ғұлама, ойшыл Әбу Насыр әл-Фарабидің туғанына 1155 жыл (870 жыл);

9. Ұлт ұстазы ұлы Абай Құнанбайұлының туғанына 180 жыл (1845 жыл);

10. Кеңес Одағының Батыры Рақымжан Қошқарбаевтың Рейхстагқа Жеңіс туын тіккеніне 80 жыл. Жеңіс Туы 30 сәуір 1945 жылы тігілген.

11. «Қазақстан әйелдері» журналының алғашқы санының жарық көргеніне 100 жыл. Журнал Алаш арыстары М. Дулатов пен С.Сейфуллиннің бастамаларымен ашылған. Тұңғыш редакторы – Нағима Артықова.

12. Балалардың «Ақ желкен» (бұрынғы «Пионер») журналына 100 жыл (1978-2000 жылдары поэзия дарабозы Фариза Оңғарсынова бас редакторы болған);

13. «Астана ақшамы» газетінің шыға бастағанына 35 жыл (13.10.1990 жыл). Басылым алғашқыда «Ақмола ақиқаты», «Ақмола ақшамы», «Астана», «Астана хабары» атауларымен жарық көрді. 1998 жылдың 10 сәуірінен «Астана ақшамы» болып шыға бастады.

14. Республикалық «Ана тілі» газетінің шыға бастағанына 35 жыл (22 наурыз 1990 жыл);

15. Республикалық «Хабар» телеарнасының ашылғанына 30 жыл (23 қазан, 1995 жыл);

16. Республикалық «Ел арна» (алғашқыда «Хабар-2») телеарнасының алғашқы хабарына 25 жыл толады (22.03.2000 жылы);

17. Қазақстан Мұсылмандар Діни Басқармасының құрылғанына 35 жыл (1990 жыл);

18. Қазақстан Республикасының Ұлттық Олимпиада комитетінің құрылғанына 35 жыл (ақпан, 1990 жыл);

19. Қазақстанның Дүниежүзілік сауда ұйымына кіргеніне 10 жыл (30 қараша 2015 жыл);

20. Халықаралық Түркі академиясының құрығанына 15 жыл (25.05.2010 жыл);

21. Қазақ Ұлттық циркінің ашылғанына 55 жыл (1970 жыл);

22. Қазақ мемлекеттік қуыршақ театрының құрылғанына 90 жыл (1935 ж.);

23. Республикалық Іскер әйелдер қауымдастығының құрылғанына 30 жыл (1995 ж.);

24. Астана қаласындағы сәулетті «Хан Шатыр» орталығының пайдалануға берілгеніне 15 жыл толады (2010 жыл);

25. Астана қаласындағы қысқы спорт түрлеріне арналған «Барыс Арена» сарайының ашылғанына 10 жыл (2015 жыл);

26. Жастардың республикалық «Жасыл ел» қозғалысына 20 жыл (2005 ж.);

27. Орта ғасырлардағы қазақ поэзиясының көрнекті өкілі, ақын, жырау, батыр Шалкиіз Тіленшіұлының туғанына 560 жыл (1465-1560 ж.ж);

28. Дала данасы атанған Қадырғали (Қосымұлы) бидің туғанына 470 жыл (1555-1607ж.ж);

29. Қасым ханның ұрпағы, Есім ханның немересі, Салқам Жәңгір ханның баласы, Тәуке ханның туғанына 390 жыл (1635-1715);

30. Артында өлмес рухани қазына қалған Ақтамберді жыраудың (Сарыұлы) туғанына 350 жыл (1675-1762 ж.);

31. Даңқты қолбасшы, Абылай хан тұсындағы қазақтың қамал қорған батыры Қанжығалы Бөгенбайдың (Ақшаұлы) туғанына 345 жыл (1680-1774 ж.ж).

32. Батыр әрі биі болған, қазақ-қалмақ арасында бітім саясатын ұстап, елшілік жүргізген Малайсары батырдың туғанына 325 жыл (шамамен 1700-1756 ж.ж);

33. Қазақ халқының елдік пен еркіндікті қорғау жолында жоңғар шапқыншылығында ерен ерліктер жасап, иісі қазаққа даңқы жайылған батырлардың бірі Байғозы Батырдың туғанына 320 жыл (1705-1803 ж.ж);

34. Атақты күйші, композитор, қалмақ басқыншыларына қарсы ұлт-азаттық күресіне қатысқан батыр Байжігіт Жаулыұлының туғанына 320 жыл (1705-1795 ж.ж);

35. Қазақтың берен батыры, ұлы қолбасшысы Райымбек батырдың (Түкеұлы) туғанына 320 жыл (1705-1785 ж.ж);

36. Қазақ тарихында өзінің әділ билігі мен айтқыш шешендігімен есімі еліне танылған Байдалы бидің туғанына 300 жыл (1725-1820 ж.ж);

37. Қазақтың әйгілі батыры, ағартушы, сәулетші, халық әулие тұтқан Пір Бекет атаның (баба) туғанына 275 жыл (1750-1813 ж.ж.);

38. «XIX ғасырдағы Жетісу ақындарының алтын діңгегі» атанған айбоз ақын, жырау Сүйінбай Аронұлының туғанына 210 жыл (1815-1898 ж.);

39. Қазақтың дәулескер күйшісі, композитор Дәулеткерей Шығайұлының туғанына 205 жыл (1820-1887 ж.ж);

40. Ұлбике ақынның (Жанкелдіқызы) туғанына 200 жыл (1825-1849 ж.ж);

41. Қазақтың ұлы ғалымы, XIX ғасырдың екінші жартысында Қазақстанда ағартушылық мәдениетін қалыптастырушы тұңғыш өкілдерінің бірі, шығыстанушы, тарихшы, этнограф, географ Шоқан (шын есімі Мұхаммед Қанафия) Шыңғысұлы Уәлихановтың туғанына 190 жыл (1835-10.04.1865 ж.ж);

42. Әйгілі әнші, композитор, ақын Жаяу Мұса Байжанұлының туғанына 190 жыл (30.06.1835-1929 ж.ж);

43. Көрнекті мемлекет және қоғам қайраткері, журналист, драматург, Алаш арыстарының бірі Сыдық Аблановтың туғанына 180 жыл (1845-1938 ж.);

44. Бұрынғы Верный (қазіргі Алматы) қаласын көгалдандыруға белсене атсалысқан қоғам қайраткері Медеу Пұсырманұлының туғанына 175 жыл (1850-1908 ж.ж);

45. Халық композиторы, белгілі әнші әрі ақын-импровизатор, классикалық халық музыкасының ірі өкілдерінің бірі Үкілі Ыбырай Сандыбайұлының туғанына 165 жыл (1860-1930 ж.ж);

46. Халық ақыны, жырау, Қазақ ССР-інің еңбек сіңірген өнер қайраткері Нұрпейіс Байғаниннің туғанына 165 жыл (20.06.1860-09.04.1945 ж.);

47. Алғашқы қазақ заңгерлерінің бірі, мемлекет және қоғам қайраткері, ағартушы, демократ Бақытжан Қаратаевтың туғанына 165 жыл (1860-1934 ж.ж);

48. Халық ақыны, әнші-композитор, Қазақ ССР-інің еңбек сіңірген өнер қайраткері Шашубай Қошқарбайұлының туғанына 160 жыл;

49. Діндар-ақын, фольклоршы, көрнекті Алаш қайраткері Ғұмар Қараштың туғанына 150 жыл (1875-1921 ж.ж);

50. Атақты әнші, халық композиторы Мәди Бапиұлының туғанына 145 жыл (1880-01.02.1921 ж.ж.);

51. Ұлт ұстазы хакім Абайдың кіші ұлы, Алаш арыстарының сенімді серігі болған, жазушы, ақын, әдебиеттанушы, шебер аудармашы, қазақ әдебиетіндегі естелік жанрының бастауында тұрған Тұрағұл Абайұлының туғанына 150 жыл (1875-1934 ж.ж);

52. Көрнекті мемлекет және қоғам қайраткері, ұлт еркіндігі үшін күрескен Алаштың арда ұлы Мұстафа Шоқайдың туғанына 135 жыл (25.12.1890-27.12.1941);

53. Әнші, ақын, композитор, Сыр өңірінің қайталанбас өнер дарабозы Нартай Бекежановтың туғанына 135 жыл (26.03.1890-17.12.1954 ж.ж.);

54. Қазақ балалар әдебиетінің негізін қалаушылардың бірі, көрнекті жазушы Сапарғали Бегалиннің туғанына 130 жыл (24.11.1895-10.03.1953 ж.ж);

55. Халық ақыны, жыршы, дүлдүл әнші, композитор, актер Иса Байзақовтың туғанына 125 жыл (03.10.1900-03.11.1946 ж.ж.);

56. Алаш арыстарының берегейі, қазақтың аса көрнекті ағартушысы, қоғам қайраткері, ақын, жазушы, жалынды көсемсөз шебері Міржақып Дулатұлының туғанына 140 жыл (25.11.1885-05.10.1935 ж.ж.);

57. Көрнекті мемлекет және қоғам қайраткері, Алаштың ардақты ұлы Смағұл Сәдуақасовтың туғанына 125 жыл (1900-1933 ж.ж);

58. Белгілі қоғам қайраткері, атақты жазушы Сәбит Мұқановтың туғанына 125 жыл (13.04.1900-18.04.1973 ж.);

59. Қазақ опера және балет театрының негізін қалаушылардың бірі, Қаз КСР Халық әртісі, айтулы театр және кино актері, режиссер, өнер дүлдүлі атанған Қанабек Байсейітовтың туғанына 120 жыл (15.03.1905-19.03.1979 ж.ж);

60. Қазақ халқының біртуар ұлы, даңқты командир, Кеңес Одағының Батыры, жауынгер-жазушы Бауыржан Момышұлының туғанына 115 жыл (24.12.1910-10.06.1982 ж.ж.);

61. Белгілі мемлекет және қоғам қайраткері, ғалым, педагогика ғылымдарының докторы, Қазақстан Ұлттық ғылым академиясының академигі Төлеген Тәжібаевтың туғанына 115 жыл (1910-1964 ж.ж);

62. Көрнекті әдебиет зерттеушісі, филология ғылымдарының докторы, сыншы-ғалым, Қазақстанның Ұлттық ғылым академиясының академигі, Қазақ КСР-інің еңбек сіңірген ғылым қайраткері Мұхаметжан Қаратаевтың туғанына 115 жыл (1910-09.06.1995 ж.ж);

63. Кеңес Одағының Батыры, КСРО Ғылым академиясының академигі, қоғам қайраткері, жазушы, әдебиет зерттеушісі, КСРО Жоғары Кеңесінің депутаты, запастағы полковник, Қазақ КСР-інің еңбек сіңірген ғылым қайраткері, филология ғылымдарының докторы, профессор Мәлік Ғабдуллиннің туғанына 110 жыл (15.11.1915-02.01.1973 ж.);

64. Аса көрнекті мемлекет және қоғам қайраткері, Қазақ ССР-і Министрлер Кеңесінің төрағасы, қазақтың ұлтжанды аяулы перзенті Жұмабек Тәшеневтің туғанына 110 жыл (20.03.1915-18.11.1986 ж.);

65. Жазушы-романист, «Көшпенділер» трилогиясының авторы, Ұлы Отан соғысының ардагері, ұлтымыздың аяулы қаламгері Ілияс Есенберлиннің туғанына 110 жыл (10.01.1915-05.10.1983 ж.);

66. Қазақтың тұңғыш кәсіби режиссері, Қазақстанның Халық әртісі, профессор Асқар (Әлиасқар) Тоқпановтың туғанына 110 жыл (1915-1994 ж.ж);

67. Тарихшы ғалым, тарих ғылымдарының докторы, профессор, Қаз КСР ғылым академиясының корреспондент мүшесі Ермұхан Бекмахановтың туғанына 110 жыл (1915-1966 ж.ж);

68. Ұлы Отан соғысында өшпес ерлік көрсеткен Кеңес Одағының Батыры Ақәділ Суханбаевтың туғанына 105 жыл (15.12.1920-31.07.1944 ж.ж.);

69. Кеңес Одағының Батыры, Ұлы Отан соғысында ерлікпен қаза тапқан қаһарман жауынгер Төлеген Тоқтаровтың туғанына 105 жыл (19.12.1920 -09.02.1942 ж.);

70. Мемлекеттік сыйлықтың лауреаты (1978ж.), Қазақстанның Халық жазушысы (1985ж.) дарабоз ақын Жұбан Молдағалиевтың туғанына 105 жыл (05.09.1920-06.10.1988 ж.ж.);

71. «Қазақ дикторларының анасы» атанған қазақтың тұңғыш телевизия дикторы Зұлқия Жұматова 105 жаста (20.02.1920 ж.);

72. Кеңес Одағының Батыры атағын алған ең жас қазақ жауынгері Жәнібек Ақатұлы Елеуісовтың туғанына 100 жыл (20.06.1925-21.04.1996 ж.ж);

73. КСРО және Қазақстан Республикасының Халық әртісі, Қазақстанның Халық Қаһарманы, әйгілі күйші-композитор, дәулескер домбырашы, даңқты дирижер Нұрғиса Тілендиевтің туғанына 100 жыл (1.04.1925-15.11.1998 ж.ж.);

74. Қазақ вальсінің королі, Қазақстан Мемлекеттік сыйлығының лауреаты, Қазақстанның Еңбек Ері, әйгілі композитор Шәмші Қалдаяқовтың туғанына 95 жыл (15.08.1930-29.02.1992 ж.ж.);

75. Қазақтың айтулы қаламгері, Қазақстанның Халық жазушысы, көрнекті мемлекет және қоғам қайраткері Әнуар Әлімжановтың туғанына 95 жыл (12.05.1930-09.11.1993 ж);

76. Көрнекті мемлекет және қоғам қайраткері, экономика ғылымдарының кандидаты, Қазақстанның еңбек сіңірген экономисі Санжар Жандосов-

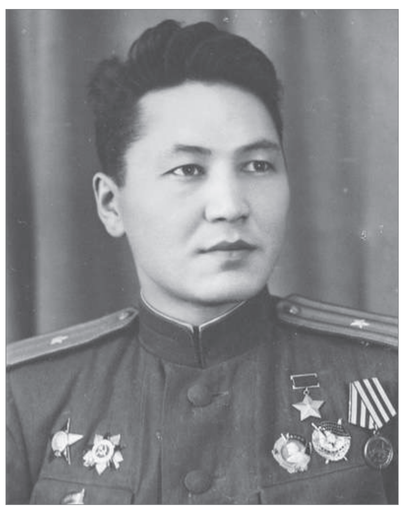

тың туғанына 95 жыл (29.01.1930-12.08.1992 ж.ж);

77. Абайтанушы ғалым, Мемлекеттік сыйлықтың лауреаты, филология ғылымдарының докторы, профессор Мекемтас Мырзахметұлы 95 жаста (9.05.1930 ж.);

78. Қазақтан шыққан тұңғыш антрополог, тарих ғылымдарының докторы, профессор, Қазақстан Республикасы Ұлттық Ғылым академиясының академигі Оразақ Смағұлов 95 жаста;

79. Қазақстанның Еңбек Ері, Қазақстан Республикасы Мемлекеттік сыйлығының лауреаты, Ұлттық Ғылым Академиясының академигі, медицина ғылымдарының докторы, профессор, Қазақ тағамтану академиясының Құрметті президенті Төрегелді Шармановтың туғанына 95 жыл (19.11.1930-25.05.2024 жыл);

80. Қазақ журналистикасының көрнекті өкілі, Қазақстанның еңбек сіңірген мәдениет қайраткері, КСРО Журналистер Одағы сыйлығының лауреаты, «Социалистік Қазақстан» (қазіргі «Егемен Қазақстан») газетінің бұрынғы бас редакторы, Қазақстан Журналистер Одағының төрағасы міндетін атқарған Ұзақ Бағаевтың туғанына 95 жыл (16.10.1930-28.07.1973 ж.ж);

81. Айтулы ақын, Қазақстанның Халық жазушысы Қадыр Мырза-Әлінің туғанына 90 жыл (5.01.1935-24.01.2011 ж.ж);

82. Қазақтың біртуар аса дарынды ақыны, Қазақстанның Халық жазушысы Тұманбай Молдағалиевтің туғанына 90 жыл (20.03.1935-10.10.2011 ж.ж.);

83. Көрнекті ақын, Қазақстанның Мемлекеттік сыйлығының лауреаты Жұмекен Нәжімеденовтің туғанына 90 жыл (1935-1983);

84. Көрнекті әдебиеттанушы ғалым, Қазақстан Ұлттық ғылым академиясының академигі, филология ғылымдарының докторы, профессор, Қазақстан Республикасы Мемлекеттік сыйлығының лауреаты Сейіт Қасқабасов 85 жаста (24 маусым 1940 жыл);

85. Тарихшы, жазушы, қазақ ауыз әдебиетін зерттеуші ғалым, филология ғылымдарының докторы, Мемлекеттік сыйлықтың лауреаты, Қазақстанның Халық жазушысы Мұхтар Мағауин 85 жаста (02 ақпан 1940 жыл);

86. Атақты композитор, әйгілі эстрада әншісі, Қазақстанның Халық әртісі, Мемлекеттік сыйлықтың лауреаты Ескендір Хасанғалиевтың туғанына 85 жыл (13.02.1940-30.04.2024 ж.ж);

87. Белгілі археолог, тарих ғылымдарының докторы, профессор, Қазақстан Ұлттық Ғылым академиясының академигі, Қазақстанның еңбек сіңірген ғылым және техника қайраткері Карл Байпақовтың туғанына 85 жыл (17.11.1940-23.11.2018 ж.ж);

88. Жазушы, драматург, сыншы Қазақстан Республикасы Мемлекеттік сыйлығы мен М. Шолохов атындағы Халықаралық сыйлықтың лауреаты Сәбит Досановтың туғанына 85 жыл (12.01.1940-31.03.2024 ж.ж.);

89. Қазақ жастары арасынан Италияның атақты Ла-Скала опера театрында тұңғыш білім алған дүлдүл опера әншісі, Қазақстанның еңбек сіңірген әртісі Амангелді Сембиннің туғанына 80 жыл (09.05.1945 сәуір, 2005 ж.);

90. Қазақстанның Халық әртісі, «Құрмет», «Парасат» ордендерінің иегері, аса дарынды кино және театр актері Құман Тастанбековтің туғанына 80 жыл (10.03.1945-17.12.2017 ж.ж.);

91. Қазақстанның Халық әртісі, Мемлекеттік сыйлықтың лауреаты, Құрманғазы атындағы Ұлттық консерваториясының профессоры, атақты опера әншісі Шахимардан Әбілов 75 жасқа толады (22.04.1950 ж.);

92. Журналист, филология ғылымдарының докторы, профессор, Қазақстанның еңбек сіңірген қайраткері, Жамбыл облысының құрметті азаматы Намазалы Омашев 75 жасқа келеді (19.01.1950 ж);

93. Дүлдүл әнші, Мемлекеттік сыйлықтың лауреаты, Қазақстанның халық әртісі Қайрат Байбосынов 75 жаста (25.05.1950 ж);

94. Көрнекті ақын, Абай атындағы Мемлекеттік сыйлықтың лауреаты Серік Ақсұңқарұлы 75 жаста (29.03.1950);

95. Журналист, сықақшы Көпен Әмірбектің туғанына 75 жыл (29.03.1950-9.11.2022);

96. Футболдан КСРО Ұлттық құрама командасы сапында ойнаған халықаралық дәрежедегі спорт шебері, Қазақстан Республикасының еңбек сіңірген жаттықтырушысы, даңқты футболшы Сейілда Байшақовтың туғанына 75 жыл (28.08.1950-12.07.2023 ж.ж);

97. Белгілі жазушы, айтулы журналист Кәрібай Ахметбекұлының туғанына 85 жыл (12.02.1940-2005 ж.ж);

98. Мемлекет және қоғам қайраткері, Ұлттық Қауіпсіздік комитетінің бұрынғы төрағасы, генерал-лейтенант Амангелді Шабдарбаев 75 жасқа толады (01.09.1950 ж.);

99. Айтулы ақын, аудармашы, Мемлекеттік сыйлықтың, Қазақстан Жазушылар Одағының М.Мақатаев және халықаралық Ж.Жабаев атындағы сыйлықтардың лауреаты, «Парасат» орденінің иегері Несіпбек Айтұлының туғанына 75 жыл (22.09.1950-16.10.2023 ж.ж);

100. Нобель сыйлығының лауреаты атағын алған тұңғыш қазақ ғалымы Достай Раманқұлов 65 жаста;

101. Ұлттық Медицина Ассоциациясының «Алтын дәрігер» атағының иегері, «Құрмет» орденінің кавалері, «Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау ісінің үздігі», Қазақстандағы алғашқы денеден тыс ұрықтандыру лабораториясы – «Экомед» емханасының (18.03.95 ж. ашылған) негізін қалаушы және жетекшісі Салтанат Берденқызы Байқошқарова 65 жаста (01.02.1960 ж.);

102. От ауызды, орақ тілді айтулы айтыскер ақын Оразалы Досбосыновтың туғанына 50 жыл (15.11.1975-30.11.2004 ж.ж.);

103. Бокстан Сидней Олимпиадасының чемпионы, Қазақстан Республикасының еңбек сіңірген спорт шебері, жиырма жасында өмірден озған боздақ боксшы Бекзат Саттархановтың туғанына 45 жыл (04.04.1980-31.12.2000 ж.ж.) және Олимпиада чемпионы атағын жеңіп алғанына 25 жыл.

Қырғызәлі ТІЛЕУОВ,
мемлекеттік қызмет ардагері, зейнеткер

P.S: ***Бұл мәліметтерге кейбір оқиғалар мен атақты адамдар, белгілі тұлғалар кірмей қалуы әбден ықтимал. Сондықтан, оған түсінікпен қараған абзал.***

ҚАЗАҚСТАНДЫҚ МАРКЕТОЛОГ КРЕМНИЙ ЖОТАСЫН ҚАЛАЙ БАҒЫНДЫРДЫ?

Маржан Мыңжасарова – халықаралық тәжірибесі мол кәсіби маркетолог, табысты өнімдік маркетинг менеджері және өзіндік мәдени көзқарасқа ие тұлға. Қазақстанның тумасы Маржан өз жолын туған жеріндегі жетекші банктерден бастап, АҚШ-тағы Кремний жотасындағы технологиялық компаниялардың маркетингін басқаруға дейін жетті. Н.Бауман атындағы Мәскеу Мемлекеттік техникалық университетінің түлегі, бүгінде АҚШ-тың Калифорния штатындағы SmallTalk2.me (ағылшын тілі бойынша емтихандарға дайындыққа арналған жасанды интеллект платформасы) компаниясында өнімдік маркетинг менеджері болып жұмыс істейтін онымен бұл сұхбатта мәдени айырмашылықтар, өмірлік сабақтар мен шығармашылық пен бизнестің үйлесімі туралы әңгімелестік.

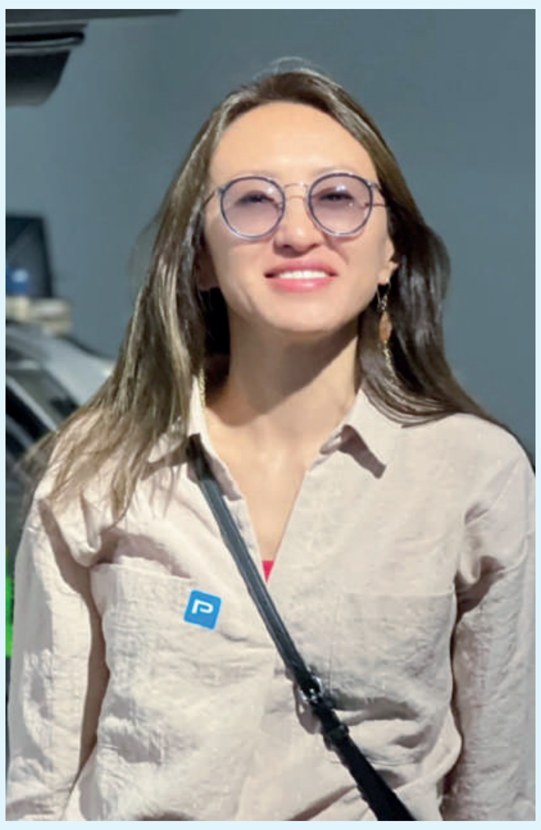

– Маркетолог мамандығының ерекшелігі қандай?

– Маркетинг пен әдебиет арасында көп ұқсастық бар. Екеуі де сөзбен жұмыс істейді. Әдебиетте автор образдар жасап, эмоция туғызады. Маркетингте біз брендтің бейнесін жасап, аудиториямен байланыс нүктелерін табамыз. Бұл жерде сөз – басты құрал.

Мен әрқашан «сөзбен жеңуге болады» деп есептедім. Бұл түсінік маған мансабымның алғашқы кезеңінде үлкен көмек берді. Сол кезде АҚШ-тың ірі компанияларындағы басшыларға қысқа, бірақ адамдарды сендіретін хаттар жазу керек болды. Әр сөздің салмағы бар және сол сөздің адамның келісімшарт жасауға септігі тиеді.

– Қазақстан мен АҚШ-тағы іскерлік мәдениет қалай ерекшеленеді?

– Айырмашылық өте үлкен, бірақ екі елде де үйренетін үрдістер бар. Қазақстанда жеке байланыстар мен сенімге баса назар аударылады. Көп жағдайда ынтымақтастық туралы шешім тек сандарға емес, адамаралық қарым-қатынасқа негізделеді. Ал АҚШ-та бәрі нақты деректерге, ашықтыққа және идеяны қысқа уақыт ішінде сата білуге құрылған. Мұнда уақыт пен нақтылық ерекше бағаланады: кездесуде екі минутта ойыңызды жеткізе алмасаңыз, сізді ары қарай тыңдамайды.

Маған осы жылдамдық пен қатаңдыққа бейімделуге тура келді. Дегенмен, мен американдық мәдениетке қазақстандық сенім орнату және ортақ тіл таба білу қабілетін енгіздім. Нәтижесінде, ерекше үйлесім пайда болды. Бұл – қазақстандық жан жылуы мен американдық іскерлік тиімділік.

– Халықаралық мансап жолыңызды қалай бастадыңыз?

– Мәскеудегі Бауман атындағы университетті бітіргеннен кейін Қазақстанға оралып, ірі банктерде жұмыс істедім. Бұл жылдар маған жауапкершілікті, тәуекелдермен жұмыс істеуді және үлкен деректерді басқаруды үйретті. Бірақ мен халықаралық деңгейге шығып, маған шабыт сыйлайтын өнімдермен жұмыс істеуді армандадым.

Алғашқы қадамым өз стартапымды бастау және LinkedIn арқылы АҚШ-тағы клиенттермен жұмыс істеу болды. Шешім қабылдайтын негізгі адамдарды тауып, назар аударатын хаттар жазуды және ұзақ мерзімді байланыс орнатуды үйрендім. Кейінірек NVIDIA және басқа стартаптармен жұмыс істей бастадым. Бұл тәжірибе мені басты нәрсеге үйретті: халықаралық жетістік бұл – жаңа жағдайларға бейімделе білу, үнемі үйрену және жабық есіктерді қағудан қорықпау.

Белгілі бір кесте құрып алсаңыз, өмірде жетістіктерге жету оңайлау болады. Мен таңғы 4-те тұрамын. Спортпен айналысамын, күнімді жоспарлап, оқуға уақыт табамын. Кітаптар әрқашан мен үшін шабыт пен қуаттың көзі болды. Мені жігерлендіретін сөздердің бірі – Стив Джобстың «Ешкім сізден ақылды емес». Бұл ой жаңа елде немесе жаңа нарықта жұмыс істегенде өзіңе деген сенімділікті арттырады.

– Кәсіби дағдыларыңызды басқаларға көмектесу үшін қалай қолданасыз?

– Менің ойымша, маркетинг бұл – тек сатылым ғана емес, сонымен қатар адамдар үшін мүмкіндік жасау. Мен өзімнің дағдыларымды қиын жағдайға тап болған аналарға көмектесу үшін қолданамын. Мен әйелдер мен олардың балаларына қолайлы жағдайлар ұсынатын ұйымдарды табуға жәрдемдесемін. Мысалы, Кремний жотасының ең қымбат қалаларының бірі – Пало-Альтода әйелдерге жеке бөлмесі бар жеке үйлерден орын беріледі. Ал жалдау ақысы олардың кірісінің 5%-ын ғана құрайды. Бұл оларды жұмыс істеуге, ең болмағанда минималды табыс табуға және қоғамға қайта қосылуға ынталандырады. Бәрі өте қарапайым: қадам-қадаммен жүрсеңіз, шешім табылады.

– АҚШ-та сізді қандай мәдени ерекшеліктер таңғалдырды?

– Бізге ерекше көрінетін көптеген дүние, шын мәнінде, мәдениеттерді біріктіреді. Мысалы, американдықтарда «гуди-бэг» деп аталатын дәстүр бар оқиғаға орай кішкентай сыйлық беру. Бұл біздің тойбастар дәстүрімізге ұқсамай ма? Бұл дәстүрді көрген сайын мен күлімсіреймін, өйткені бұл да маркетингтің бір түрі: мерекеден сыйлықсыз кетпейсің.

Сондай-ақ американдықтардың біздің тіл үйрену қабілетімізге деген таңданысы мені жиі таңғалдырады. «Сіз үш тілде сөйлейсіз бе? Бұл керемет!» деген сөздерді жиі естимін. Бұл шынында мақтанышқа лайық және үлкен мотивация береді. Егер біз екі тілді меңгерсек, ағылшын тілін үйрену тек уақыт пен ниетке байланысты.

Сұхбаттасқан
Аманғали ҚАЛЖАНОВ

Ержан
ҚОЖАС

Қыс басталғалы қазақ бұрыннан байлағанын бауыздап, қысқы соғым қамына кірісетіні белгілі. Дегенмен біздің жұртта жылқы етін аңсайтындар көп. Солай бола тұра, әр үй шамасына қарай ірі қарасын іріктеп, көрпесіне қарай көсілетін шақ бұл. Ал қысы қатал өңірде тұратын халықтың соғымға келгенде тартына бермейтін дағдылы әдеті, Астанада да етке деген сұраныс бір мысқал кеміген жоқ. Алайда қызылсыраған көпшіліктің қазанында қайнап жатқан сол түліктің еті қаншалықты таза? Бұрыннан ауру-сырқауы жоқ мал өніміне қол салып жүрміз бе? Бұған келгенде тұтынушы тараптан әзірге түк күдік байқалмайтындай.

ТАЗА ЕТ пен ТҰТЫНУШЫ АРАСЫ...

ҮШ КҮНГЕ ҒАНА ЖАРАМДЫ

Өткен айда бас шаһардағы сенбі-жексенбі күні болатын ет жәрмеңкесіне аялдағанбыз. Астана қаласы әкімдігі ұйымдастырған іс-шара «Соғым Fest» деп аталады. «Көктал» сауда үйінің жанындағы жәрмеңкенің жыл соңына дейін жалғасатынын естідік. Мұнда көбіне-көп Абай, Ақмола, Павлодар және Қарағанды облысының фермерлері өз тауарларын халыққа ұсынып жатыр.

«Әкелгеніміз қолда бағылмаған, яғни далада еркін жайылып, өрісте семірген мал еті. Расы сол, егер бордақыласақ, баға да қымбаттайтыны анық. Өйткені қазір жем-шөп бағасы тым қымбат. Малшыға да беретін жалақың бар. Қой, сиыр және жылқы етін сатып отырмыз. Жәрмеңке болған соң арада делдал болмайды. Халыққа да, бізге де тиімдісі осы. Мысалы, саудаласа отырып, астаналықтарға қой етінің келісін 2250-2300 теңгеден бердік. Жылқы еті – 2500, ал ірі қара етін 2300 теңгеден саудаладық. Жалпы әр өңірдегі мал өсіретін шаруашылықтарға мұндай жәрмеңкенің жиі өтуі үлкен қолдау болып отыр» дейді Абай облысынан келген «Мырзабек» шаруа қожалығының төрағасы Күнсая Берікқызы.

Күнсаяның сөзінше, сойылған малдың еті өңірден шығатын кезде ветеринарлық тексерістен өтіп, анықтама беріледі. Онсыз болмайды. Сондай-ақ жәрмеңкеге түспес бұрын аталған сауда орнындағы зертхана мамандары тағы да арнайы сараптамадан өткізеді екен.

«Жәрмеңкеге келген еттің әр бөлшегі шаруашылықтың өз тексеріс құжатымен біздің зертханаға түседі. Яғни еттің жеуге жарамды екені жазылады. Бірақ біз сойылған тұтас малдың әр бөлшегінен, сондай-ақ ішкі органдарынан 200 грамға дейін кесіп алып, осындағы зертханадан толықтай қайта тексерістен өткіземіз. Қосымша еттің балғындығы, сойғаннан кейінгі жағдайына да қатты қадағалау жасаймыз. Қандай да бір ауру түрі анықталса, ол ет сауда сөресіне мүлде жіберілмейді. Сондай-ақ өнім арестке қойылып, тұтастай қайта тексеріске алынады. Айта кетейін, жәрмеңкеге келген малдың еті сойылған соң үш күн ішінде сатылуы тиіс. Өйткені біздің берген қорытынды рұқсат қағазымыз сол уақытқа ғана жарамды. Ал одан кейін сатылмаған еттің жай-күйі тағы да екінші рет зертханада тексерістен өтеді. Әзірге ет жақсы өтіп жатыр, ондай жағдай тіркеле қойған жоқ» дейді «Вет-Лав 2024» ЖШС зертханашысы Рая Дүйсебайқызы.

КЕЛГЕН ЕТТІҢ КЕРІ ҚАЙТҚАНЫ ЖОҚ

Астанадағы негізгі сұраныс ет өнімдеріне екенін сол жәрмеңкеде жүріп-ақ байқадық. Дәл осының алдында 130 мың тоннадан әрі ет сатылыпты. Бұл жолы 150 тоннаға жуық өнім саудаланып отыр. «Соғым Fest» жәрмеңкесінің ұйымдастырушысы Айтуған Күзербаевтың айтуынша, арнайы келісімшартпен әр облыстың 30-ға жуық шаруашылығы осында ет өнімдерін әкеліп, халыққа ұсынады. Бағасы да көкейге қонымды, содан болар, келіп жатқан еттің бәрі тез сатылатын көрінеді.

«Жәрмеңкені ұйымдастыру жағы толық жергілікті әкімдікке жүктелген. Ал біздің Сауда және интеграция министрлігі тарапынан жәрмеңкенің сауда заңнамасына сай өтуі, отандық өнім өндірушілерге басымдық беру сынды жұмыстарға қадағалау жүргізіледі. Сондай-ақ мұндағы басты мақсат – бағаның негізсіз өсуіне жол бермеу. Өйткені жаңа жылға дейін немесе кейін де халық арасында бағаға қатысты алаңдаушылық бары рас. Мұндай күндері кез келген тауарға сұраныс өсетіні белгілі. Әр жәрмеңкеде тауар бағасын тұрақтандыру бойынша осындай тиісті шараларды бақылап отырамыз. Жалпы былтыр жыл соңына дейін елімізде 400-ге жуық жәрмеңке өтті. Әр өңірдің сұранысына қарай сол өнім түріне басымдық берілді» дейді қосымша министрлікке қарасты Сауда комитетінің ресми өкілі Тойгүл Жубанисова.

«АУРУ АСТАН» БОЛАТЫНЫН АҢДАСАҚ...

Астана қаласының санитариялық-эпидемиологиялық бақылау департаменті мамандарының сөзінше, сауда үйлері мен базардағы еттің қауіпсіздігіне қатысты мәселе сол жердегі нысанның ветеринарлық мамандарына қатысты болса керек. Ал департаменттегілер тек жалпылама ет өнімдерінен улану жағдайы анықталса, сондай-ақ ресми шағым болған жағдайда ғана тексеріс жүргізуге құқылы. Айта кетейік, былтыр ет өнімдеріне қатысты ешқандай шағым да түспеген.

Рас, базардағы төрт түліктің еті көп, бірақ қауіпсіздігіне келгенде нақты сенім аз. Неге? Мәжіліс депутаты Анас Баққожаевтың пікірінше, мұнда кейбір өрескел кемшілік бар. Оның айтуынша, Астана қаласы ғана емес, жалпы еліміздегі ет саудасы бір жүйеге келмеген.

«Сатылымдағы еттің қауіпсіздігі туралы анықтама жоқ деп айта алмаймыз. Бірақ бұл формальды ғана, яғни қағаз жүзінде бәрі дұрыс. Олай дейтін себебім, бір мал шаруашылығындағы сойылған ірі қараның етін сондағы ветеринар маман қарап, қорытындысын береді. Шын мәнінде, ондағы сойылған малдың жағдайы жақсы екені белгілі, өйткені тұрақты тұтынушыларынан айырылмау керек. Қадағалау бар. Біздегі ең қиыны – ауылдағы ағайынның сойып сатқан еті. Дәл осы сою барысында мал дәрігерлері болмайды. Сойылған сиыр не жылқы болсын, оның етінде қандай да бір ауру бактериялары бар ма, жоқ па, ол да белгісіз. Ондай тексерістен өткізетін адам мыңнан бір ғана бар болуы мүмкін. Ал кез келген мал сойылған уақытта оның еті не басқа да мүшелері арнайы мамандар арқылы клиникалық тексерістен өтуі керек» дейді А.Баққожаев.

> Астана қаласының санитариялық-эпидемиологиялық бақылау департаменті мамандарының сөзінше, сауда үйлері мен базардағы еттің қауіпсіздігіне қатысты мәселе сол жердегі нысанның ветеринарлық мамандарына қатысты болса керек. Ал департаменттегілер тек жалпылама ет өнімдерінен улану жағдайы анықталса, сондай-ақ ресми шағым болған жағдайда ғана тексеріс жүргізуге құқылы. Айта кетейік, былтыр ет өнімдеріне қатысты ешқандай шағым да түспеген

Мәжіліс депутаты қазір еттен тарайтын түрлі derттің бастауы осындай көзжұмушылықтан екенін айтады. «Аусыл» немесе «Сібір жарасына» қатысты ауру түрлерінің тұрғындар арасынан шығуының мәнісі осында.

«Енді қараңызшы, ауылдағы қасапшы малды сойды. Етті сатылымға шығарарда иесі арнайы ветмамандарға ақшасын беріп, «аурудан таза» деген мағынаға сай анықтамасын алады. Ол анықтама да сырттай жазылуы мүмкін әрі оны алу үшін белгілі ақысын да төлейді. Бұл – бір. Енді ол ет базарға келді. Мұнда арнайы зертхана бар. Тиісті мамандары да отыр. Олар етті толық зерттеп, аурудан ада екеніне толық көз жеткізіп жүр ме? Қазір біз мұндай орындардағы ветеринарлық зертханаларды жекеге беріп қойдық. «Қазаншының өз еркі, қайдан құлақ шығарса» демекші, ол жеке ветмамандар не зертханашылар қандай қорытынды береді, оны да өзі біледі. Өз басым базарға келген ет толық тексерістен өтетініне күмәнмен қарайтыным рас. Базардан бөлек, кейбір ет дүкендеріне келетін өнім де сол шаруашылықтағы ветеринардың арнайы анықтамасымен сөреге түсіп жатады. Ең бастысы, мұнда сойылу барысында ветеринарлық қадағалау және зертханалық тексерістен толық өтпейді. Маңыздысы осы. Тағы бір айта кететін жайт, сойылған етті сақтау тоңазытқыштарында санитарлық талап нормалары дұрыс сақтала ма? Бұған да жіті назар аударылуы керек. Ал ет комбинатында сойылатын малдың жөні бөлек. Ондағы ет толық тексерістен өтеді. Менің ойымша, ет сату нарығындағы базар немесе өзге де сату нүктелеріндегі өнім қауіпсіздігін қадағалайтын жеке зертханалардың жұмысын Үкімет өз қолына алуы тиіс» дейді ол.

Иә, «өз ақ адал малым» деп қолдағы қондысын күздің алғашқы суығында жығатын ауыл қазағы расымен мұндай талапты сақтай бермейді. Ол мәдениетке әлі жете қоймадық. Ал қалалықтарға келсек, көбіне-көп елдегі ағайынның бордақылаған түлігінен жілік алуға ұмтылатыны тағы бар. Бірақ жоғарыда айтқандай, ет қауіпсіздігі тағы да ескерусіз қалатыны беп-белгілі. Ал алда-жалда дерт тарап, жапатармағай уланғанды күтіп отыру – ең немқұрайдылық. Міне, «Ауру – астан» деген бұрынғының сөзін ұмытпау қажеттігі тағы бір алдымыздан шыққандай. Таза ет пен тұтынушы арасындағы әр қадам дұрыс есептелсе, халық денсаулығы да алаңдатпайтыны анық емес пе?!

ЖОЛ АШҚАН JOLTAP

Астанада жүзеге асырылып жатқан Joltap жобасы қала тұрғындарына жұмыс тауып беріп қана қоймай, білігін және кәсіби мүмкіндігін арттыруға көмектесіп жатыр. Жоба түлегі Айсұлу Саметова оқу барысы туралы ой бөлісті.

Айсұлу Саметова жиһаз дизайны саласында жұмыс істейді. Декреттік демалыста бос уақыты болғандықтан, өзіне таңсық мамандықты меңгермек болады. Осылайша ол Joltap жобасы туралы әлеуметтік желіден білген.

«Instagram желісіндегі хабарламаға көзім түсіп кетті. Мұны өзімді дамытуға, көзқарасымды кеңейтуге және жаңа мамандықты игеруге қажет мүмкіндік деп көрдім. Жоба маған қажет нәрсенің бәрін береді деген үміт болды. Осыған дейін жиһаз жасау саласында жұмыс істегенмін, бірақ жүйелі білім жетіспейтін. Joltap курсы маған барлық білгенімді жүйелеуге және жаңа дағдыларды меңгеруге көмектесті» дейді Астана қаласының тұрғыны.

Алдымен ол жиһаз құрастырушы мамандығы бойынша оқуды таңдаған. Курс тәжірибелі мұғалімнің жетекшілігімен өтті. Айсұлудың айтуынша, тәжірибеге ерекше көңіл бөлді.

«Біз өлшемдерді есептеуді, материалдарды таңдауды және жиһаз құрастыруды үйрендік. Курстың соңында жиһазды өз бетімше құрастыра алатын болдым. Бұл білім мамандығыма деген сенімді арттыруға және білігімді кеңейтуге мүмкіндік берді» деп атап өтті дизайнер.

Курс барысында Айсұлу Саметова жиһаз дизайнері ретінде өзіне қажет білімді толықтай меңгергенімен де бөлісті. Алайда ол мұнымен ғана шектелмеді. Курсты оқи жүріп, мобилографияға да қызығушылық танытты. Сол себепті осы мамандықты қосымша меңгеріп алмақ болды.

«Қысқа мерзімде қарқынды оқыту курсынан өттік. Негізгі назар тәжірибеге берілді. Көп ұзамай кәсіби мобилографияны үйрендім. Бұл білім маған мансаптық мүмкіндігімді кеңейтуге көмектесті, енді оны жұмысыма да қолдана аламын. Тиісінше, жалақым да артты» деп атап өтті жоба түлегі.

Айсұлудың пікірінше, бұл жоба өзін жаңа салада байқап көруге немесе мамандығы бойынша дағдысын дамытуға ерекше мүмкіндік береді.

«Мен Joltap жобасына білігімді арттыруға көмектескені және жаңа мақсаттарға шабыт бергені үшін өте ризамын. Соның арқасында кәсіби құзыретімді арттырып қана қоймай, жаңа адамдармен таныстым» деп ол сөзін түйіндеді.

ЖАСАНДЫ ИНТЕЛЛЕКТКЕ ДЕ ТІЛДІҢ ТАЗАЛЫҒЫ КЕРЕК

2024 жылғы 11 желтоқсанда Қасым-Жомарт Тоқаев Astana Hub инновациялық экожүйесіне барып, жасанды интеллект орталығының жұмысымен танысқан болатын. Nazarbayev University жанынан құрылған Ақылды жүйелер мен жасанды интеллект институтының (ISSAI) жобалары – KazLLM алғашқы қазақ тілі моделі мен SoyleApp көпфункциялы қолданбасы жайлы баяндаманы тыңдағаннан кейін Президент деректерді сапалы түрде цифрлық форматқа көшіру және жүйелеу туралы тоқталып, Үкіметке деректер жиынтығын қалыптастыру бағытында шешім қабылдауды тапсырды.

«Жасанды интеллект саласында тыңғылықты атқарылған істің бір мысалы – KazLLM тіл моделі. Біз жасанды интеллектіні қазақша ойлауға, сараптауға және сөйлеуге үйреттік. Бұл айтарлықтай жетістік қазақ тілін цифрлық ортада дамыту үшін зор мүмкіндік береді. Алдымызда түрлі сипаттағы деректерді бір мезетте қолдана алатын қазақ тілінің мульти модальды тілдік моделін жасау міндеті тұр. Үкіметке осы бағыттағы жобаларды қаржыландыру мәселесін пысықтауды тапсырамын» деді Мемлекет басшысы.

ҒЫЛЫМ ЖОРЫҒЫНДАҒЫ ISSAI

Ақылды жүйелер мен жасанды интеллект институты (ISSAI) жасанды интеллектіні зерттеу ісіне баса назар аудара отырып, Қазақстанның цифрлық саласындағы зерттеулер мен инновациялардың драйвері болу мақсатында 2019 жылдың қыркүйегінде құрылды. Қазірге дейін ISSAI командасы 150 миллиардтан астам токенді (сөздер және сөз құрылымдарын) жинап, өңдеп, синтездеп, аударма жасады, бұл модельдің жоғары тілдік өнімділігін қамтамасыз етті. Оның нәтижесінде қазақ, орыс және ағылшын тілдерінде әлемдік жетекші жасанды интеллект әзірлемелерімен салыстырылатын деңгейге жетті.

Президент арнайы тоқталған ISSAI KAZ-LLM моделі – қазақстандық IT-мамандары үшін бірегей тәжірибе, бұл елдің жасанды интеллект саласындағы мүмкіндіктерді арттырады. Елдің көп тілділігі мен көп мәдениеттілігіне бейімделген ISSAI KAZ-LLM қазақ, орыс және ағылшын тілдерін қолдайды, сонымен қатар түрік тілінде де қосымша мүмкіндіктерге ие. Бұл модель тілдік кедергілерді жоюға көпір болып, ресурстары шектеулі тілдерде генеративті жасанды интеллектіні дамытуға арналған маңызды құралға айналды.

Әрине, жасанды интеллектіні жұрттың бәрі біле бермейді. Әсіресе, деректерді жинау, қазақ тілінің үлкен тілдік моделін жасау деген ұғымдарды, сондай-ақ жасанды сананың қазақ тілін дамытудағы мүмкіндіктерін толық түсінбейді. Біз осы мәселелерді қарапайым тілмен түсіндіріп, оқырмандарға жасанды интеллектіні дамытудың пайда-зияны туралы толығырақ түсіндіру үшін Ақылды жүйелер мен жасанды интеллект институтының (ISSAI) деректерді талдау сарапшысы Рүстем Ешпановпен сұхбаттасқан едік.

ЖАСАНДЫ САНАДА СЕЗІМ ЖОҚ

– Жасанды интеллект жайлы сөз қозғаудан бұрын, ең алдымен, жасанды сана не деген сұраққа қысқаша жауап бере кетіңізші.

– Жасанды интеллект (ЖИ) – бұл компьютерлік жүйелердің немесе машиналардың адамға тән ойлау қабілеттерін, атап айтқанда, үйрену, пайымдау, мәселелерді шешу, шешім қабылдау, сөйлеуді және бейнелерді тану сияқты қабілеттерді модельдеу мүмкіндігі. Ол компьютерлік ғылымның бір саласы ретінде дамып, күрделі алгоритмдер мен мәліметтерді пайдалану арқылы жұмыс істейді. Оның санасы, эмоциясы жоқ. Ол – алгоритм, статистика.

– Жасанды интеллект десе, біздің көз алдымызға алдымен ChatGPT келеді. Ал сіздердің KAZ-LLM-ның бұдан айырмашылығы не?

– ChatGPT – бұл OpenAI компаниясы әзірлеген жасанды интеллектіге негізделген тілдік модель. Ол сол модельге сүйене отырып жұмыс жасайды. ChatGPT-ді көбінесе ағылшын тілін қолданатын адамдар пайдаланады. Өйткені оның дерек қоры, яғни тілдік моделі – ағылшын тілі. Оның қазір қазақ тілі де бар. Бірақ деңгейі, сауаттылығы ағылшын тіліне қарағанда төмен. Неге десеңіз, ChatGPT ағылшын тіліндегі деректер бойынша «сауат ашты». Яғни табиғи тілді түсіне алатын бір модель жасап, сол модельдің ішіне бүкіл ағылшын тіліне қатысты миллион, миллиардтаған деректі енгізді. Әрине, басқа тілдердің де дерек қоры бар, бірақ олар ағылшын тілімен салыстырғанда әлдеқайда аз. Демек, дерек қоры аз болғандықтан, ChatGPT шала сауат болып тұр. Сонымен қатар деректердің сапасы да төмен. Өйткені олар қазақ тіліне қатысты материалдарды ашық деректерден алады. Ал ашық деректердегі қазақ тіліндегі контенттің көбінің сапасы нашар. Мысалы, біздің жобамыз туралы еліміздің бас газеті «Егемен Қазақстан» былай дейді: «KAZ-LLM-ның оқыту деңгейі өте жоғары». Бұл не деген сөз? Қалай түсінуге болады? Екіұшты, дүбәра сөйлем бұл.

Кез келген бір контентті, деректі алып машинаға (жасанды санаға) оқыта алмайсыз. Мысалы, «Абай жолын» алып айтайық. Бүкіл шығарманы алып, бірден жасанды интеллектіге оқытуға болмайды. Абай дегеніміз қандай сөз? Адамның аты ма, қай сөз табына жатады? Машина оны түсінбейді. Ол түсіну үшін сол деректерді былайша дәйектеуіңіз керек: «Абай – зат есім, адамның аты, жалқы есім. Ол бас әріппен жазылуы керек. Сондай-ақ оның басқада мынадай мағыналары бар» деп белгілеп, жіктеп көрсетесіз. Содан кейін барып жасанды интеллектіге енгізесіз. Ол деректер дұрыс әрі орфографиялық қателіктер болмауы шарт. Ашық деректердің сапасы төмен деп отырғанымның себебі осы. Оның үстіне, ChatGPT-ді пайдаланғанда кейбір құпиялықтар шетелге кетіп қалуы да мүмкін. KAZ-LLM осы ақтаңдақтың орнын толтыру мақсатында құрылды.

– Сонда ChatGPT мен KAZ-LLM екеуі екі басқа дүние ме?

– Иә, екеуі – екі бөлек нәрсе. Екеуі де – жасанды интеллектімен жұмыс істейтін болғанымен, екі бөлек модель. Қарапайым тілмен айтқанда, екеуі екі бөлек ғимарат сияқты. Қазірге дейін біздің институтымыз қазақ тіліне арналған бес деректер жиынтығын жасады.

– Біз «жасанды сана деген бәрін білетін ақылды» деп жүрсек, алдымен оның өзін «оқытпасаң» ол да шала сауат болды ғой?

– Иә, жасанды интеллект дұрыс жұмыс істеуі үшін ең алдымен, тілдік модель дұрыс жасалуы керек. Бұл қазақ тіліндегі барлық материалды дайындап бәрін енгізу керек деген сөз емес. Ол модельде қанша көп материал, қанша көп сөз, қанша көп талданған деректер енгізілсе, сонша жақсы. Біз осы жұмыспен айналысып жатырмыз. Мысалы, қазір жасанды интеллектінің «сөз қорында» кәсіби тілге арналған деректер жиынтықтардың саны өте аз. Сіз дәрігер болсаңыз, жасанды интеллектіге маған қазақ тілінде өтініш жазып бер десеңіз, ол жазып береді. Бірақ ол сапасыз әрі мазмұндық қателерге толы болуы мүмкін. Өйткені оның сөз қорында сіздің кәсібіңізге қатысты қазақ тіліндегі кәсіби атаулар, терминдер жоқ. Сондықтан ол басқа тілдерден алып, оны сізге аударып дайындап беруі мүмкін. Демек, жасанды интеллектіге де тілдің тазалығы керек. Жасанды интеллектіні кемелді деңгейде өзіңе қызмет еттіру үшін оған қазақ тілінің тазалығын сақтай отырып, қазақтың сөйлеу дағдысын, қазақ тілінің тілдік ерекшелігін оның зердесіне толық сіңіруің керек.

> Жасанды интеллект дұрыс жұмыс істеуі үшін ең алдымен, тілдік модель дұрыс жасалуы керек. Бұл қазақ тіліндегі барлық материалды дайындап бәрін енгізу керек деген сөз емес. Ол модельде қанша көп материал, қанша көп сөз, қанша көп талданған деректер енгізілсе, сонша жақсы. Біз осы жұмыспен айналысып жатырмыз

– Біз бірінші реткі ғылым техника төңкерісінен бейхабар қалдық, интернет дәуірінің көшіне де ілесе алғамыз жоқ. Енді жасанды интеллект дәуірінің көшінен қалып қоймау үшін не істеуіміз керек деп ойлайсыз?

– Менің ойымша, мемлекет жағынан бастама болу керек. Неге десеңіз, деректерді жинауға біздің шамамыз жетіспейді. Қазақ тіліндегі бүкіл деректі жинау үшін мемлекет қазақ тіліндегі деректерді жинау бастамасын көтерсе, жаңа жұмыс орындары ашылып, жастарымыз, зейнеткерлер бір жағынан, жұмыс істеп, бір жағынан, ақша табар еді. Мысалы, олар белгілі бір тапсырма бойынша деректерді жинақтайды. Мамандар сол деректерді алып, сұрыптап, іріктеп, тазалап, оны жасанды интеллектінің зердесіне сіңіреді. Мәселен, қазір қағаздың бетіндегі мәтінді фотоға түсірсең, оны кез келген тілге аударып беретін немесе аудиожазбаны мәтінге, мәтінді аудиожазбаға айналдырып беретін қолданбалар көп қой. Олар да ағылшын, қытай тілдерінде жақсы жұмыс істейді, ал қазақ тіліндегі жұмысына көңіл толмайды. Неге? Оларға да қазақ тіліндегі деректер жетіспейді. Бейне қазақ тілін шала білетін адам сияқты өзі білетін қазақшамен қызмет көрсетеді. Демек, тілдік модель айрықша маңызды. Мемлекет осы мәселеге назар аудару керек.

Өкінішке қарай, қазір Қазақстанда тілдік модельді жасаумен айналысып жатқан жекелер немесе ұжымдар зерттеу нәтижесінде жиналған деректерімен бөліскісі келмейді, «қазақ тілін қайтсек дамытамыз, жасанды интеллектіні қайткенде қазақ тілінде жүйелі сөйлетеміз» деген идеядан гөрі, мен жасаған дайын жұмысты неге бере салуым керек деген пиғыл басым.

«SOYLE» СӨЗДІ ЖАЗУҒА АЙНАЛДЫРАДЫ

– Қазір жасанды санамен басқарылатын роботтар, әртүрлі қару-жарақтар шықты. Болашақта жасанды сана дамып, дербес ойлай алатын деңгейге жетіп, адамзаттың өзіне қатер төндірмей ме? Мұндай күдік те айтылып жүр ғой.

– Жоқ. Менің ойымша, мұндай болуы мүмкін емес. Неге десеңіз, жасанды интеллектімен басқарылатын роботтың артында әрқашан адам тұрады, адамның бұйрығынсыз ол ештеңе де істей алмайды. Бірақ егер адамдар қателессе немесе әдейі жаман мақсатта пайдаланса, оның зардабы ауыр болуы әбден мүмкін. Қазірдің өзінде жасанды интеллектіні теріс бағытта пайдаланып жүрген алаяқтар жоқ емес.

– Енді Soyle App (soyle.nu.edu.kz) туралы сөз қозғасақ. Қазір бізде дыбысты мәтінге, мәтінді дыбысқа айналдыратын қолданба аз, бар болса да әлі кемелсіз ғой. Soyle App қолданбасы осы кемшіліктің орнын толтыра ала ма?

– Пайдаланушыға ыңғайлы әрі түсінікті көптілді қолдауды ұсынатын Soyle App сөзді тану, дауыс синтезі және қазақ, орыс, ағылшын, түрік тілдерінде лездік аударма мүмкіндіктерін қамтамасыз етеді. Мәселен, сіз екеуміздің осы сұхбатымыздың аудиосын осы қолданба арқылы жазба мәтінге айналдырып алуға мүмкіндік бар. Жүз пайыз дұрыс болмаса да, аудионы шетінен тыңдап қолмен жазғаннан әлдеқайда тез. Оның үстіне, бұл қолданба бас әріпті белгілеп, үтір-нүктелерді айыра алады.

– Желтоқсан айының басында Мәжілісте мемлекеттік тілді жасанды интеллекттің күшімен дамытуды көздейтін заң жобасы қарады. Сондай-ақ мемлекеттік тілдің цифрлық ұлттық сөздік қоры жасалып жатыр. Бұл да қазақ тіліндегі жасанды сананың дамуына өз септігін тигізе ме?

– Әрине, жасанды интеллект те екіжүзді қанжар сияқты, оны жақсы жағына пайдалансаң адамзат үшін өте тиімді. Өкінішке қарай, жоғарыда айтқанымдай, қазір бұл техниканы теріс бағытта қолданып, алаяқтық әрекеттермен айналысатындар да көбейді. Жасанды интеллект арқылы біреудің дауысына салып сөйлеуге, біреудің дауысымен екінші бір адамға дауысты хабарлама жіберуге болады. Бұл өз кезегінде интернет-алаяқтықтығын да асқындырып жіберді. Сондықтан бұл салаға қатысты заңды да күшейту қажет. Қазір оқушыларға бір тапсырма берсең, ChatGPT-ден немесе Google-ден бір минуттің ішінде жауабын тауып, дайындап береді. Бұл балалардың дербес ойлау, есте сақтау қабілетін жетілдіруге үлкен кедергі болатынын ескерген жөн.

Ал цифрлық сөздік қорға келсек, ол қазақ тіліндегі барлық сөзді жинақтап, оны іріктеп, оны жасанды интеллектінің зердесіне сіңіреді. Мәселен, «ат» деген сөзді алып айтсақ, ол сөздікте осы атаудың бірқанша мағынасы жан-жақты түсіндірілуі керек, яғни ол зат есім болғанда қандай мағына береді? Етістік болғанда қандай мағына береді? Бәрін жіктеп, ашық түсіндіру керек. Ең бастысы, бұл сөздікте мазмұндық, мағыналық, емлелік қате де жібермеуге тырысу керек. Өйткені сөздік деген – үлкен құрал, жұрт соған бағынады. Сондықтан бұл шаруада асығыстық жасауға әсте болмайды.

Тек орфографиялық мәселені алып айтсақ, бұл салада да таласты түйін өте көп. Орфографиялық сөздік, менің білуімше, соңғы рет 2013 жылы шықты. Он жылдай өтті. Көп нәрсе өзгерді. Мысалы, осы сөздікте «біркүндік» бірге жазылады да, «үш күндік» бөлек жазылады. Неге? Мен түсінбеймін, оның логикасы қандай? Алғыс мағынасындағы сөзді біреу «Рахмет» деп, ал біреулер «Рақмет» деп жазады, қайсысы дұрыс? Орфографиялық сөздікті ақтарсаң да неше түрлі тосын «сыйларға» кезігесің. Мысалы, «Қыркүйек» пе, «Қыргүйек» пе? Қазір бәрі «к» мен жазады, бірақ сөздікте «қыргүйек» деп берілген. Ол қыр мен күйек сөзінен жасалған, әрине, үндестік заңы бойынша к әрпі г-ге өзгереді десек те, к-ні г-ге өзгерте беру қисынды ма? «Шекара», «Шегара», «Ботакөз», «Ботагөз» деген сөздер бұрын к-мен жазылып келген жоқ па? Сөздікте, мысалы, «Ботагөз» – адамның аты болса, «ботакөз» – өсімдік атауы. Осы мәселенің бәрін нанымды жолмен түсіндіру керек. Ол үшін бізге қазақ тілінен өте сауатты мамандар керек, әсіресе, қазақ тілінің грамматикасын жасанды интеллектіге дұрыстап оқыту керек. Қате дерек сөзді бұзады, тілді былғайды.

Сұхбаттасқан
Қалиакбар ҮСЕМХАНҰЛЫ

ДҮЙСЕНБІ
13 ҚАҢТАР

QAZAQSTAN

6:00 Әнұран
6:05 «Жәдігер»
6:30 «Інжу-маржан»
7:00 «TAŃSHOLPAN».
10:00 АҚПАРАТ
10:10 «Тағдыр жазуы». Телехикая.
12:10 «Үйде жалғыз қалғанда-5».
13:35 «Алдар Көсенің көңілді оқиғалары».
14:10 «Апта». Сараптамалық бағдарлама.
15:00 «Қара шаңырақ». Телехикая.
17:00 АҚПАРАТ
17:10 «Қызық екен...».
18:00 «ТАҒДЫР ЖАЗУЫ». Телехикая.
20:00 АҚПАРАТ
20:30 «АШЫҚ АЛАҢ».
21:25 «КӨРШІНІҢ ҚЫЗЫ». Телехикая.
22:15 «ӨГЕЙ ӨМІР». Телехикая.
23:10 «1001 ТҮН».
0:45 «Ашық алаң».
1:35 «Сана».
2:35 «Тату-тәтті». Реалити шоу
4:05 «Ауылдастар»

5:00 "Кім мықты?"
7:00 "Оян!"
9:00 Мультсериал. "Монсики"
9:30 Телесериал. "Лестница в небеса"
11:30 "Тамаша"
12:00 Нарезки. "Cover show"
13:00 Телехикая. "Келінжан 2"
14:00 Телехикая. "Өмір ғажап"
16:00 Телесериал. "Мажор 3"
18:00 "President"
18:30 Новости
19:00 "Әлеумет"
19:30 Жаңалықтар
20:00 Телехикая. "Өмір ғажап"
21:45 Телехикая. "Дос пен дұшпан"
22:45 Телехикая. "Келінжан 2"
23:15 Телесериал. "Мажор 3"

ASTANA TV

06.00 «Лакшми» телехикаясы
07.30 «Адасқан сезім» телехикаясы
8.35 «Ел тірегі»
09.00 «Алпарслан 2» телехикаясы
10.00 «Склифосовский 7» сериал
12.00 «Осман» телехикаясы
14.00 «Шаньян ханшайым» телехикаясы
15.50 «Шабашники» телехикаясы
17.00 «Ради любви я все смогу» телесериал
20.00 «Astanatimes»
21.00 «Алпарслан 2» телехикаясы
21.55 «Адасқан сезім» телехикаясы
23.10 «Осман» телехикаясы
00.40 «Ради любви я все смогу» телесериал

6:00 «ТАМАША CITY» бағдарламасы
7:00 «KÖREMIZ-ШОУ» бағдарламасы
8:00 «ҚАЙЫРЛЫ ТАҢ, ҚАЗАҚСТАН!»
9:00 «ДОБРОЕ УТРО, КАЗАХСТАН!»
10:15 «ЗАВТРА БУДЕТ ВСЕГДА». Многосерийный фильм
14:00 «НОВОСТИ»
14:15 «ЖАҢАЛЫҚТАР»
14:30 «QOSLIKE» бағдарламасы
18:30 «БАСТЫ ЖАҢАЛЫҚТАР»
19:00 «KÖREMIZ-ШОУ» бағдарламасы
20:00 «ГЛАВНЫЕ НОВОСТИ»
20:35 Многосерийный фильм «ДЕЛЬФИН»
0:30 Ночной кинотеатр. «СЕРАФИМА ПРЕКРАСНАЯ»
1:25 «НОВОСТИ»
1:35 «ЖАҢАЛЫҚТАР»
1:50 «П@УTINA» бағдарламасы
2:35 «БАСТЫ ЖАҢАЛЫҚТАР»
3:00 «ЕҢ АЛҒЫШҚЫ» бағдарламасы

КТК

7:05 "КЕЛ, ШЫРҚАЙЫҚ!" (қайталау)
8:05 "ҚЫЛ ҮСТІНДЕГІ ТАҒДЫР-2"
9:55 "ПАРАД ЮМОРА"
13:20 "ПОЦЕЛУЙ", мелодрама.
14:20 "МАРУСЯ", мелодрама
18:00 "БИТВА ЭКСТРАСЕНСОВ"
19:30 КЕШКІ ЖАҢАЛЫҚТАР
20:00 "АСТАРЛЫ АҚИҚАТ", ток-шоу.
21:00 ВЕЧЕРНИЕ НОВОСТИ
21:40 "ЦВЕТ МЕСТИ", мелодрама
23:40 "НАПАРНИКИ"
1:40 "ПОЦЕЛУЙ", мелодрама (повтор)
2:25 "МАРУСЯ", мелодрама (повтор)
5:20 "АСТАРЛЫ АҚИҚАТ" (қайталау)
6:05 КЕШКІ ЖАҢАЛЫҚТАР (қайталау)

31

06:00 «Әзіл студио»
06:30 «31 әзіл» ойын-сауық бағдарламасы
07:30 «TikTok show»
08:00 Мультсериал «Буба»
09:10 Мультсериал «Команда Мстители»
10:00 «Немного женаты» телехикаясы
11:10 Телесериал «С любовью, аферист»
11:40 «Әкеге апарар жол» комедия
12:10 «Time Vine»
13:50 «Путешествия Гулливера» (повтор)
15:30 «Доспехи Бога 3: Миссия Зодиак»
18:00 «Легионер»
20:00 Информбюро (рус/каз)
21:00 «Миссия невыполнима»
23:10 «С любовью, аферист» 9 серия
23:50 «31 әзіл» ойын-сауық бағдарламасы
01:00 Реалити-шоу «Келіндер бәйгесі»
01:50 «Time Vine»
02:30 «TikTok show»
03:20 «What's up?»
30 Телевикторина «BALA BATLLE»
05:00 «What's up?»
05:20 «Ризамын»

7

6:00 Әнұран
6:02 "Тақиясыз періште" Телехикая.
7:00 "Сезім үшін" Телехикая. (Түркия)
8:00 "Абысындар-2". Телехикая.
10:00 «Великолепный век. Хюррем».
11:00 "Бесценное время". Телесериал
13:00 "САДОВОЕ КОЛЬЦО" Телесериал
14:40 "Кто ты? " Телесериал
15:20 «Один дома 4»
17:00 "АБЫСЫНДАР-2". Телехикая.
19:00 "СЕЗІМ ҮШІН". Телехикая.
20:00 «ВЕЛИКОЛЕПНЫЙ ВЕК. ХЮРРЕМ».
21:00 "БЕСЦЕННОЕ ВРЕМЯ". Телесериал
23:00 "КТО ТЫ? " Телесериал
1:00 "ШАТТЫҚ ТҰРАҒЫ" Телехикая.
2:00 "Әйгерім Сейфолланың Сырласуы"
3:00 "Ата-ана. Бала-шаға" Телехикая
4:40 "Жеңіп көр". Бағдарлама

НТК

07.00 «Разминка» (каз/рус)
07.15 «Қызық Live» (каз.)
08.00 «¥-NIGHT SHOW» (каз.)
08.50 «Екі езу» (каз.)
09.20 «КУНГ-ФУ ПАНДА: ЛАПКИ СУДЬБЫ»
10.10 «ОСОБЕННОСТИ НАЦИОНАЛЬНОЙ РАБОТЫ» (трэвел-шоу)
11.00 «МИР НАИЗНАНКУ»
12.00 «СЕЗІМ БАҒЫ» (каз.)
16.00 Телехикая«Теңіз түсті махаббат»
16.30 «INSTA LIKE» (каз.)
17.35 «РЕВЮ» (каз.)
18.00 «МИР НАИЗНАНКУ»
19.00 «ШОУ УРАЛЬСКИХ ПЕЛЬМЕНЕЙ»
19.30 «ОДНАЖДЫ В РОССИИ»
20.30 «МАЖОР В СОЧИ»
22.30 «ТЁМНАЯ ГАВАНЬ»
00.10 «Қызық Live» (каз.)
00.50 «¥-NIGHT SHOW» (каз.)
01.30 Телехикая «Шынғашық» (каз.)
02.10Телехикая «Достық 99» (каз.)
02.30 «Талантым тағдырым»
04.10 – 05.00 «Екі езу» (каз.)

СЕЙСЕНБІ
14 ҚАҢТАР

QAZAQSTAN

6:00 ӘНҰРАН
6:05 «ЖӘДІГЕР»
7:00 «TAŃSHOLPAN».
10:00 АҚПАРАТ
10:10 «ТАҒДЫР ЖАЗУЫ». ТЕЛЕХИКАЯ.
12:10 «ТАТУ-ТӘТТІ». РЕАЛИТИ ШОУ
14:00 АҚПАРАТ
14:10 «АҚОРДА»
14:25 «ӘЛЕМ ЖӘНЕ БІЗ»
15:00 «КӨРШІНІҢ ҚЫЗЫ». ТЕЛЕХИКАЯ.
16:00 «ҚАРА ШАҢЫРАҚ». ТЕЛЕХИКАЯ.
17:00 АҚПАРАТ
17:10 «ҚЫЗЫҚ ЕКЕН...». ИНТЕЛЛЕКТУАЛДЫ ТЕЛЕВИКТОРИНА.
18:00 «ТАҒДЫР ЖАЗУЫ». ТЕЛЕХИКАЯ.
20:00 АҚПАРАТ
20:30 «АШЫҚ АЛАҢ».
21:25 «КӨРШІНІҢ ҚЫЗЫ». ТЕЛЕХИКАЯ.
22:15 «ӨГЕЙ ӨМІР». ТЕЛЕХИКАЯ.
23:10 «1001 ТҮН». ҚОҒАМДЫҚ БАҒДАРЛАМА. ТІКЕЛЕЙ ЭФИР
0:45 «АШЫҚ АЛАҢ». ҚОҒАМДЫҚ-САЯСИ ТОК-ШОУ.
1:35 «САНА»
2:35 «ТАТУ-ТӘТТІ». РЕАЛИТИ ШОУ
4:10 «АУЫЛДАСТАР»

5:00 "КІМ МЫҚТЫ?"
7:00 "ОЯН!"
9:00 МУЛЬТСЕРИАЛ. "МОНСИКИ"
9:30 "ЛЕСТНИЦА В НЕБЕСА"
11:30 "ТАМАША"
12:00 НАРЕЗКИ. "COVER SHOW"
13:00 ТЕЛЕХИКАЯ. "КЕЛІНЖАН 3"
14:00 ТЕЛЕХИКАЯ. "ӨМІР ҒАЖАП"
16:00 ТЕЛЕСЕРИАЛ. "МАЖОР 3"
18:00 "НАРОДНЫЙ КОНТРОЛЬ"
18:30 НОВОСТИ
19:00 ТОК ШОУ. "ИТОГИ"
19:30 ЖАҢАЛЫҚТАР
20:00 ТЕЛЕХИКАЯ. "ӨМІР ҒАЖАП"
21:45 ТЕЛЕХИКАЯ. "ДОС ПЕН ДҰШПАН"
22:45 ТЕЛЕХИКАЯ. "КЕЛІНЖАН 3"
23:15 ТЕЛЕСЕРИАЛ. "МАЖОР 3"

ASTANA TV

06.00 «Лакшми» телехикаясы
07.30 «Адасқан сезім» телехикаясы
8.35 «Ел тірегі»
09.00 «Алпарслан 2» телехикаясы
10.00 «Склифосовский 7» сериал
12.00 «Осман» телехикаясы
14.00 «Шаньян ханшайым» телехикаясы
15.50 «Шабашники» телехикаясы
17.00 «Ради любви я все смогу» телесериал
20.00 «Astanatimes»
21.00 «Алпарслан 2» телехикаясы
21.55 «Адасқан сезім» телехикаясы
23.10 «Осман» телехикаясы
00.40 «Ради любви я все смогу» телесериал

6:00 «ТАМАША CITY» бағдарламасы
7:00 «KÖREMIZ-ШОУ» бағдарламасы
8:00 «ҚАЙЫРЛЫ ТАҢ, ҚАЗАҚСТАН!»
9:00 «ДОБРОЕ УТРО, КАЗАХСТАН!»
10:10 Премьера. «АРБАТСКИЕ ТАЙНЫ»
13:00 «ПУСТЬ ГОВОРЯТ»
14:00 «НОВОСТИ»
14:15 «ЖАҢАЛЫҚТАР»
14:30 «QOSLIKE» бағдарламасы
18:30 «БАСТЫ ЖАҢАЛЫҚТАР»
19:00 «KÖREMIZ-ШОУ» бағдарламасы
20:00 «ГЛАВНЫЕ НОВОСТИ»
20:35 Многосерийный фильм «ДЕЛЬФИН»
0:30 «СЕРАФИМА ПРЕКРАСНАЯ»
1:50 «П@УTINA» бағдарламасы
3:00 «ЕҢ АЛҒЫШҚЫ» бағдарламасы

КТК

7:05 КЕШКІ ЖАҢАЛЫҚТАР (қайталау)
7:30 "ҚЫЛ ҮСТІНДЕГІ ТАҒДЫР-2"
9:00 ВЕЧЕРНИЕ НОВОСТИ (повтор)
9:40 "НАПАРНИКИ"
11:30 "ЦВЕТ МЕСТИ", мелодрама (повтор)
13:20 "ПОЦЕЛУЙ", мелодрама.
14:20 "МАРУСЯ", мелодрама
18:00 "БИТВА ЭКСТРАСЕНСОВ", реалити-шоу. (реалити-шоу)
19:30 КЕШКІ ЖАҢАЛЫҚТАР
20:00 "АСТАРЛЫ АҚИҚАТ", ток-шоу.
21:00 ВЕЧЕРНИЕ НОВОСТИ
21:40 "ЦВЕТ МЕСТИ", мелодрама
23:40 "НАПАРНИКИ"
1:40 "ПОЦЕЛУЙ", мелодрама (повтор)
2:25 "МАРУСЯ", мелодрама (повтор)
5:20 "АСТАРЛЫ АҚИҚАТ" (қайталау)
6:05 КЕШКІ ЖАҢАЛЫҚТАР (қайталау)

31

06:00 «Әзіл студио»
06:30 «31 әзіл» ойын-сауық бағдарламасы
07:00 Информбюро (рус/каз)
07:50 «TikTok show»
08:30 Мультсериал «Буба»
09:00 Мультсериал «Команда Мстители»
09:50 «Немного женаты» телехикаясы
11:00 Телесериал «С любовью, аферист»
11:30 КИНО. «Невеста напрокат»
13:10 «Легионер» (повтор)
15:10 КИНО. Рассел Кроу в фэнтези «Ной»
18:00 «Универсальный солдат»
20:00 Информбюро (рус/каз)
21:00 «Миссия невыполнима 2»
23:30 Телесериал «С любовью, аферист»
00:20 «31 әзіл» ойын-сауық бағдарламасы
01:00 Реалити – шоу «Келіндер бәйгесі»
01:50 «Time Vine»
02:30 «TikTok show»
03:20 «What's up?»
04:00 «Әзіл студио»
04:20 «1001 Әзіл»
04:30 Телевикторина «BALA BATLLE»
05:00 «What's up?»
05:20 «Ризамын» ойын-сауық бағдарламасы

7

6:00 Әнұран
6:02 "Тақиясыз періште" Телехикая.
7:00 "Сезім үшін" Телехикая. (Түркия)
8:00 "Абысындар-2". Телехикая.
10:00 «Великолепный век. Хюррем».
11:00 "Бесценное время". Телесериал
13:00 "САДОВОЕ КОЛЬЦО" Телесериал
15:00 "Кто ты?" Телесериал
17:00 "АБЫСЫНДАР-2". Телехикая.
18:00 ЖАҢАЛЫҚТАР. ТІКЕЛЕЙ ЭФИР
18:15 "АБЫСЫНДАР-2". Телехикая.
18:30 "СЕЗІМ ҮШІН". Телехикая.
19:30 НОВОСТИ. ПРЯМОЙ ЭФИР
19:50 «ВЕЛИКОЛЕПНЫЙ ВЕК. ХЮРРЕМ».
21:00 "БЕСЦЕННОЕ ВРЕМЯ". Телесериал
23:00 "КТО ТЫ? " Телесериал
1:00 "ШАТТЫҚ ТҰРАҒЫ" Телехикая.
2:00 "Ата-ана. Бала-шаға" Телехикая
3:10 "Жеңіп көр". Бағдарлама
4:10 "Қуырдақ"

НТК

07.00 «Разминка» (каз/рус)
07.15 «Қызық Live» (каз.)
08.00 «¥- NIGHT SHOW» (каз.)
08.50 Әзіл-күлкі бағдарламасы «Екі езу» (каз.)
09.20 «ГДЕ УОЛЛИ?» (мультсериал)
10.10 «ОСОБЕННОСТИ НАЦИОНАЛЬНОЙ РАБОТЫ» (трэвел-шоу)
11.00 «МИР НАИЗНАНКУ» (трэвел-шоу, Мексика, Куба, Боливия)
12.00 «СЕЗІМ БАҒЫ» (каз.)
16.00 Телехикая«Теңіз түсті махаббат» (каз.)
16.30 «INSTA LIKE» (каз.)
17.35 «РЕВЮ» (каз.)
18.00 «МИР НАИЗНАНКУ» (трэвел-шоу, Мексика, Куба, Боливия)
19.00 «ШОУ УРАЛЬСКИХ ПЕЛЬМЕНЕЙ»
19.30 «ОДНАЖДЫ В РОССИИ»
20.30 «ТЁМНАЯ ДОЛИНА» (вестерн, Сэм Райли, Тобиас Моретти)
22.30 «БЕССМЕРТНЫЙ» (боевик, Йорма Томмила, Аксель Хенни, Джек Дулан)
00.10 «Қызық Live» (каз.)
00.50 «¥-NIGHT SHOW» (каз.)
01.30 Телехикая «Шынғашық» (каз.)
02.10Телехикая «Достық 99» (каз.)
02.30 «Талантым тағдырым» (каз.фильм - концерт)
04.10 – 05.00 «Екі езу» (каз.)

СӘРСЕНБІ
15 ҚАҢТАР

QAZAQSTAN

6:00 ӘНҰРАН
6:05 «ЖӘДІГЕР»
7:00 «TAŃSHOLPAN».
10:10 «ТАҒДЫР ЖАЗУЫ». ТЕЛЕХИКАЯ.
12:10 «ТАТУ-ТӘТТІ». РЕАЛИТИ ШОУ
14:00 АҚПАРАТ
14:10 «ҚОС ПАЛАТА»
14:30 «МҰЗДАҒЫ ҮНДЕСТІК».
14:50 «АҚСАУЫТ»
15:05 «КӨРШІНІҢ ҚЫЗЫ». ТЕЛЕХИКАЯ.
16:00 «ҚАРА ШАҢЫРАҚ». ТЕЛЕХИКАЯ.
17:00 АҚПАРАТ
17:10 «ҚЫЗЫҚ ЕКЕН...».
18:00 «ТАҒДЫР ЖАЗУЫ». ТЕЛЕХИКАЯ.
20:00 АҚПАРАТ
20:30 «АШЫҚ АЛАҢ».
21:25 «ДОМАЛАҚ АНА». ТЕЛЕХИКАЯ.
22:15 «ӨГЕЙ ӨМІР». ТЕЛЕХИКАЯ.
23:10 «1001 ТҮН».
0:45 «АШЫҚ АЛАҢ».
1:35 «САНА»
2:35 «ТАТУ-ТӘТТІ». РЕАЛИТИ ШОУ
4:10 «АУЫЛДАСТАР»

5:00 "КІМ МЫҚТЫ?"
7:00 "ОЯН!"
9:00 МУЛЬТСЕРИАЛ. "МОНСИКИ"
9:30 "ЛЕСТНИЦА В НЕБЕСА"
11:30 "ТАМАША"
12:00 НАРЕЗКИ. "COVER SHOW"
13:00 ТЕЛЕХИКАЯ. "КЕЛІНЖАН 3"
14:00 ТЕЛЕХИКАЯ. "ӨМІР ҒАЖАП"
16:00 ТЕЛЕСЕРИАЛ. "МАЖОР 3"
18:00 "КӨЗҚАРАС"
18:30 НОВОСТИ
19:00 ТОК ШОУ. "ТАЛҚЫ"
19:30 ЖАҢАЛЫҚТАР
20:00 ТЕЛЕХИКАЯ. "ӨМІР ҒАЖАП"
21:45 ТЕЛЕХИКАЯ. "ДОС ПЕН ДҰШПАН"
22:45 ТЕЛЕХИКАЯ. "КЕЛІНЖАН 3"
23:15 ТЕЛЕСЕРИАЛ. "МАЖОР 3"

ASTANA TV

06.00 «ЛАКШМИ» ТЕЛЕХИКАЯСЫ
07.30 «АДАСҚАН СЕЗІМ» ТЕЛЕХИКАЯСЫ
8.35 «ЕЛ ТІРЕГІ»
09.00 «АЛПАРСЛАН 2» ТЕЛЕХИКАЯСЫ
10.00 «СКЛИФОСОВСКИЙ 7» СЕРИАЛ
12.00 «ОСМАН» ТЕЛЕХИКАЯСЫ
14.00 «ШАНЬЯН ХАНШАЙЫМ»
15.50 «ШАБАШНИКИ» ТЕЛЕХИКАЯСЫ
17.00 «РАДИ ЛЮБВИ Я ВСЕ СМОГУ»
20.00 «ASTANATIMES»
21.00 «АЛПАРСЛАН 2» ТЕЛЕХИКАЯСЫ
21.55 «АДАСҚАН СЕЗІМ» ТЕЛЕХИКАЯСЫ
23.10 «ОСМАН» ТЕЛЕХИКАЯСЫ
00.40 «РАДИ ЛЮБВИ Я ВСЕ СМОГУ»

6:00 «ТАМАША CITY» БАҒДАРЛАМАСЫ
7:00 «KÖREMIZ-ШОУ» БАҒДАРЛАМАСЫ
8:00 «ҚАЙЫРЛЫ ТАҢ, ҚАЗАҚСТАН!»
9:00 «ДОБРОЕ УТРО, КАЗАХСТАН!»
10:10 ПРЕМЬЕРА. «АРБАТСКИЕ ТАЙНЫ»
13:00 «ПУСТЬ ГОВОРЯТ»
14:00 «НОВОСТИ»
14:15 «ЖАҢАЛЫҚТАР»
14:30 «QOSLIKE» БАҒДАРЛАМАСЫ
18:30 «БАСТЫ ЖАҢАЛЫҚТАР»
19:00 «KÖREMIZ-ШОУ» БАҒДАРЛАМАСЫ
20:00 «ГЛАВНЫЕ НОВОСТИ»
20:35 «ДЕЛЬФИН»
0:30 «СЕРАФИМА ПРЕКРАСНАЯ»
1:50 «П@УTINA» БАҒДАРЛАМАСЫ
3:00 «ЕҢ АЛҒЫШҚЫ» БАҒДАРЛАМАСЫ

КТК

7:05 КЕШКІ ЖАҢАЛЫҚТАР
7:30 "ҚЫЛ ҮСТІНДЕГІ ТАҒДЫР-2"
9:00 ВЕЧЕРНИЕ НОВОСТИ (ПОВТОР)
9:40 "НАПАРНИКИ"
11:30 "ЦВЕТ МЕСТИ", МЕЛОДРАМА
13:20 "ПОЦЕЛУЙ", МЕЛОДРАМА.
14:20 "МАРУСЯ", МЕЛОДРАМА
18:00 "БИТВА ЭКСТРАСЕНСОВ"
19:30 КЕШКІ ЖАҢАЛЫҚТАР
20:00 "АСТАРЛЫ АҚИҚАТ", ТОК-ШОУ.
21:00 ВЕЧЕРНИЕ НОВОСТИ
21:40 "ЦВЕТ МЕСТИ", МЕЛОДРАМА
23:40 "НАПАРНИКИ"
1:40 "ПОЦЕЛУЙ", МЕЛОДРАМА
2:25 "МАРУСЯ", МЕЛОДРАМА
5:20 "АСТАРЛЫ АҚИҚАТ" (ҚАЙТАЛАУ)
6:05 КЕШКІ ЖАҢАЛЫҚТАР

31

06:00 «ӘЗІЛ СТУДИО»
06:30 «31 ӘЗІЛ»
07:00 ИНФОРМБЮРО (РУС/КАЗ)
07:50 «TIKTOK SHOW»
08:30 МУЛЬТСЕРИАЛ «БУБА»
09:00 «КОМАНДА МСТИТЕЛИ»
09:20 «НЕМНОГО ЖЕНАТЫ»
10:30 «С ЛЮБОВЬЮ, АФЕРИСТ» 10 СЕРИЯ
11:20 «МИССИЯ НЕВЫПОЛНИМА»
13:30 «МИССИЯ НЕВЫПОЛНИМА 2»
16:00 «АГЕНТ КОДИ БЭНКС»
18:00 «ПОЛИЦЕЙСКАЯ ИСТОРИЯ»
20:00 ИНФОРМБЮРО (РУС/КАЗ)
21:00 «ПРИЗРАК В ДОСПЕХАХ»
23:00 «АСАУ» 1 СЕРИЯ
23:40 «31 ӘЗІЛ»
01:00 «КЕЛІНДЕР БӘЙГЕСІ»
01:50 «TIME VINE»
02:30 «TIKTOK SHOW»
03:20 «WHAT'S UP?»
04:00 «ӘЗІЛ СТУДИО»
04:20 «1001 ӘЗІЛ»
04:30 ТЕЛЕВИКТОРИНА «BALA BATLLE»
05:00 «WHAT'S UP?»
05:20 «РИЗАМЫН»

7

6:00 Әнұран
6:02 "Тақиясыз періште" Телехикая.
7:00 "Сезім үшін". Телехикая.
8:00 "Абысындар-2". Телехикая.
9:00 Жаңалықтар/Новости
9:40 "Кухня Великолепного века".
10:00 «Великолепный век. Хюррем».
11:00 "Бесценное время". Телесериал
13:00 "САДОВОЕ КОЛЬЦО" Телесериал
15:00 "Кто ты?" Телесериал
17:00 "АБЫСЫНДАР-2". Телехикая.
18:00 ЖАҢАЛЫҚТАР. ТІКЕЛЕЙ ЭФИР
18:15 "АБЫСЫНДАР-2". Телехикая.
18:30 "СЕЗІМ ҮШІН". Телехикая.
19:30 НОВОСТИ. ПРЯМОЙ ЭФИР
19:50 «ВЕЛИКОЛЕПНЫЙ ВЕК. ХЮРРЕМ».
21:00 "БЕСЦЕННОЕ ВРЕМЯ". Телесериал
23:00 "КТО ТЫ? " Телесериал
1:00 "ШАТТЫҚ ТҰРАҒЫ" Телехикая.
2:00 "Ата-ана. Бала-шаға" Телехикая
3:00 "Жеңіп көр". Бағдарлама
4:20 "Қуырдақ"

НТК

07.00 «Разминка» (каз/рус)
07.15 «Қызық Live» (каз.)
08.00 «¥- NIGHT SHOW» (каз.)
08.50 Әзіл-күлкі бағдарламасы «Екі езу» (каз.)
09.20 «ГДЕ УОЛЛИ?» (мультсериал)
10.10 «ОСОБЕННОСТИ НАЦИОНАЛЬНОЙ РАБОТЫ» (трэвел-шоу)
11.00 «МИР НАИЗНАНКУ» (трэвел-шоу, Мексика, Куба, Боливия)
12.00 «СЕЗІМ БАҒЫ» (каз.)
16.00 Телехикая «Теңіз түсті махаббат» (каз.)
16.30 «INSTA LIKE» (каз.)
17.35 «РЕВЮ» (каз.)
18.00 «МИР НАИЗНАНКУ» (трэвел-шоу, Мексика, Куба, Боливия)
19.00 «ШОУ УРАЛЬСКИХ ПЕЛЬМЕНЕЙ»
19.30 «ОДНАЖДЫ В РОССИИ»
20.30 «КОНТРАБАНДА» (боевик, Марк Уолберг, Бен Фостер, Кейт Бекинсейл)
22.20 «СВИДЕТЕЛИ ДОЛЖНЫ ЗАМОЛЧАТЬ» (криминальный триллер, Брендан Фрейзер, Доминик Перселл)
00.00 «Қызық Live» (каз.)
00.40 «¥-NIGHT SHOW» (каз.)
01.20 Телехикая «Шынғашық» (каз.)
02.00Телехикая «Достық 99» (каз.)
02.30 «Талантым тағдырым» (каз.фильм - концерт)
04.10 – 05.00 «Екі езу» (каз.)

БЕЙСЕНБІ
16 ҚАҢТАР

QAZAQSTAN

6:00 ӘНҰРАН
6:05 «ЖӘДІГЕР»
7:00 «TAŃSHOLPAN».
10:00 АҚПАРАТ
10:10 «ТАҒДЫР ЖАЗУЫ». ТЕЛЕХИКАЯ.
12:10 «ТАТУ-ТӘТТІ». РЕАЛИТИ ШОУ
14:00 АҚПАРАТ
14:10 «ӘЙЕЛ ӘЛЕМІ»
14:40 «ШАЛҒАЙ АУЫЛДАҒЫ ТІРШІЛІК».
15:05 «ДОМАЛАҚ АНА». ТЕЛЕХИКАЯ.
16:00 «ҚАРА ШАҢЫРАҚ». ТЕЛЕХИКАЯ.
17:00 АҚПАРАТ
17:10 «ҚЫЗЫҚ ЕКЕН...».
18:00 «ТАҒДЫР ЖАЗУЫ». ТЕЛЕХИКАЯ.
20:00 АҚПАРАТ
20:30 «АШЫҚ АЛАҢ».
21:25 «ДОМАЛАҚ АНА». ТЕЛЕХИКАЯ.
22:15 «ӨГЕЙ ӨМІР». ТЕЛЕХИКАЯ.
23:10 «1001 ТҮН».
0:45 «АШЫҚ АЛАҢ».
1:35 «САНА»
2:35 «ТАТУ-ТӘТТІ». РЕАЛИТИ ШОУ
4:10 «АУЫЛДАСТАР»

5:00 "Кім мықты?"
7:00 "Оян!"
9:00 Мультсериал. "Монсики"
9:30 Телесериал. "Лестница в небеса"
11:30 "Тамаша"
12:00 Нарезки. "Cover show"
13:00 Телехикая. "Келінжан 3"
14:00 Телехикая. "Өмір ғажап"
16:00 Телесериал. "Мажор 4"
18:00 "Біздің назарда"
18:30 Новости
19:00 Ток шоу. "Итоги"
19:30 Жаңалықтар
20:00 Телехикая. "Өмір ғажап"
21:45 Телехикая. "Дос пен дұшпан"
22:45 Телехикая. "Келінжан 3"
23:15 Телесериал. "Мажор 4"

ASTANA TV

06.00 «Лакшми» телехикаясы
07.30 «Адасқан сезім» телехикаясы
8.35 «Ел тірегі»
09.00 «Алпарслан 2» телехикаясы
10.00 «Склифосовский 7» сериал
12.00 «Осман» телехикаясы
14.00 «Шаньян ханшайым» телехикаясы
15.50 «Шабашники» телехикаясы
17.00 «Ради любви я все смогу»
20.00 «Astanatimes»
21.00 «Алпарслан 2» телехикаясы
21.55 «Адасқан сезім» телехикаясы
23.10 «Осман» телехикаясы
00.40 «Ради любви я все смогу»

АСТАНАЛЫҚ ФИЛАРМОНИЯ ТАБЫСЫ

Еркеғали Рахмадиев атындағы Мемлекеттік академиялық филармония өткен 2024 жылды табысты аяқтады. Құрамындағы 13 шығармашылық ұжым еліміздің музыкалық өнерін тек Қазақстанда ғана емес, шетелдерде де кеңінен танытты.

Халықаралық гастрольдер:

Камералық хор Үндістанның бірнеше қаласында өнер көрсетіп, Lakshminarayana Global Music Festival фестивалінде қазақстандық өнерді паш етті;

«Шалқыма» халық би ансамблі Катарда қазақ биін танытты;

Қазақ оркестрі Түркияда, Қытайда, Өзбекстанда, сондай-ақ Тәжікстан мен Ресейде өткізілген түрлі халықаралық іс-шараларда жоғары кәсіби деңгейін көрсетті;

Ғ.Жұбанова атындағы ішекті квартет Ресей мен Грузияда классикалық музыка кештерін өткізді;

«Сарыарқа» мен «Шалқыма» ансамбльдері Португалияда FOLK Cantanhede фестивалінде ұлттық өнерімізді ұлықтады.

Мәскеудегі Астананың мәдени күндері аясында Ресей Федерациясының астанасында филармония әртістерінің салтанатты гала-концерті, Марокко елінде Республика күніне, ал Эстония мен Финляндияда Тәуелсіздік күніне орай ұлттық бағдарлама ұсынды.

Республикалық гастрольдер:

Филармония ұжымдары Қазақстанның көптеген қалаларында өнер көрсетіп, көрермендерге ерекше мәдени бағдарламалар ұсынды. Атап айтқанда, «Шалқыма» ансамблі Павлодарда, Симфониялық оркестр Көкшетау мен Петропавлда, «Қорқыт» ансамблі Тараз бен Қарағандыда өнер көрсетті.

Елеулі оқиғалар:

2024 жылы филармония өткізген 400-ден астам іс-шараға жарты миллионға жуық көрермен қатысты.

Симфониялық оркестр 25 жылдығын атап өтіп, әлемдік деңгейдегі музыканттарды шақырды;

Қазақ оркестрі мен шығармашылық ұжымдар «Бейбарыс» операсының премьерасын ұсынды;

Filarmonia Fest фестивалі аясында Есіл жағалауында ауқымды музыкалық шеру өткізілді;

Нұржамал Үсенбаеваның I Халықаралық вокалдық өнер байқауы үлкен табыспен өтті.

[Хабар]

6:00 «ТАМАША CITY» бағдарламасы
7:00 «KÖREMIZ-ШОУ» бағдарламасы
8:00 «ҚАЙЫРЛЫ ТАҢ, ҚАЗАҚСТАН!»
9:00 «ДОБРОЕ УТРО, КАЗАХСТАН!»
10:10 Премьера. «АРБАТСКИЕ ТАЙНЫ»
13:00 «ПУСТЬ ГОВОРЯТ»
14:15 «ЖАҢАЛЫҚТАР»
14:30 «QOSLIKE» бағдарламасы
18:30 «БАСТЫ ЖАҢАЛЫҚТАР»
19:00 «KÖREMIZ-ШОУ» бағдарламасы
20:00 «ГЛАВНЫЕ НОВОСТИ»
20:35 Многосерийный фильм «ДЕЛЬФИН»
0:30 «СЕРАФИМА ПРЕКРАСНАЯ»
1:50 «П@УТINA» бағдарламасы
2:35 «БАСТЫ ЖАҢАЛЫҚТАР»
3:00 «ЕҢ АЛҒЫШҚЫ» бағдарламасы

КТК

7:05 КЕШКІ ЖАҢАЛЫҚТАР (қайталау)
7:30 “ҚЫЛ ҮСТІНДЕГІ ТАҒДЫР-2”
9:00 ВЕЧЕРНИЕ НОВОСТИ (повтор)
9:40 “НАПАРНИКИ”
11:30 “ЦВЕТ МЕСТИ”, мелодрама (повтор)
13:20 “ПОЦЕЛУЙ”, мелодрама.
14:20 “МАРУСЯ”, мелодрама
18:00 “БИТВА ЭКСТРАСЕНСОВ”
19:30 КЕШКІ ЖАҢАЛЫҚТАР
20:00 “АСТАРЛЫ АҚИҚАТ”, ток-шоу.
21:00 ВЕЧЕРНИЕ НОВОСТИ
21:40 “ЦВЕТ МЕСТИ”, мелодрама
23:40 “НАПАРНИКИ”
1:40 “ПОЦЕЛУЙ”, мелодрама (повтор)
2:25 “МАРУСЯ”, мелодрама (повтор)
5:20 “АСТАРЛЫ АҚИҚАТ” (қайталау)
6:05 КЕШКІ ЖАҢАЛЫҚТАР (қайталау)

31

06:00 «Әзіл студио»
06:30 «31 әзіл» ойын-сауық бағдарламасы
07:00 Информбюро (рус/каз)
07:50 «TikTok show»
08:00 Мультсериал «Буба»
09:00 Мультсериал «Команда Мстители»
09:50 «Немного женаты» телехикаясы
11:00 «Асау» 1 серия
11:30 «Агент Коди Бэнкс» (повтор)
13:30 «Универсальный солдат» (повтор)
15:30 «Полицейская история» (повтор)
17:30 «Полицейская история 2»
20:00 Информбюро (рус/каз)
21:00 «Во имя короля»
23:30 «Асау» 2 серия
00:10 «31 әзіл» ойын-сауық бағдарламасы
01:00 Реалити-шоу «Келіндер бәйгесі»
01:50 «Time Vine»
02:30 «TikTok show»
03:20 «What's up?»
04:00 «Әзіл студио»
04:20 «1001 Әзіл»
04:30 Телевикторина «BALA BATLLE»
05:00 «What's up?»
05:20 «Ризамын»

7

6:00 Әнұран
6:02 “Тақиясыз періште” Телехикая.
7:00 “Сезім үшін”. Телехикая.
8:00 “Абысындар-2”. Телехикая.
9:00 Жаңалықтар/Новости
9:40 “Кухня Великолепного века”.
10:00 «Великолепный век. Хюррем».
11:00 “Бесценное время”. Телесериал
13:00 “САДОВОЕ КОЛЬЦО” Телесериал
15:00 “Кто ты?” Телесериал
17:00 “АБЫСЫНДАР-2”. Телехикая.
18:00 ЖАҢАЛЫҚТАР. ТІКЕЛЕЙ ЭФИР
18:15 “АБЫСЫНДАР-2”. Телехикая.
18:30 “СЕЗІМ ҮШІН”. Телехикая.
19:30 НОВОСТИ. ПРЯМОЙ ЭФИР
19:50 «ВЕЛИКОЛЕПНЫЙ ВЕК. ХЮРРЕМ».
21:00 “БЕСЦЕННОЕ ВРЕМЯ”. Телесериал
23:00 “КТО ТЫ? “ Телесериал
1:00 “Әйгерім Сейфолланың Сырласуы”
1:50 “Ата-ана. Бала-шаға” Телехикая
3:30 “Жеңіп көр”. Бағдарлама
4:45 “Қуырдақ”

НТК

07.00 «Разминка» (каз/рус)
07.15 «Қызық Live» (каз.)
08.00 «Ұ-NIGHT SHOW» (каз.)
08.50 «Екі езу» (каз.)
09.20 «ГДЕ УОЛЛИ?» (мультсериал)
10.10 «ОСОБЕННОСТИ НАЦИОНАЛЬНОЙ РАБОТЫ» (трэвел-шоу)
11.00 «МИР НАИЗНАНКУ»
12.00 «СЕЗІМ БАҒЫ» (каз.)
16.00 Телехикая«Теңіз түсті махаббат»
16.30 «INSTA LIKE» (каз.)
17.35 «РЕВЮ» (каз.)
18.00 «МИР НАИЗНАНКУ»
19.00 «ШОУ УРАЛЬСКИХ ПЕЛЬМЕНЕЙ»
19.30 «ОДНАЖДЫ В РОССИИ»
20.30 «ГНЕВ»
23.10 «ВА-БАНК»
00.50 «Қызық Live» (каз.)
01.30 «Ұ-NIGHT SHOW» (каз.)
02.10 Телехикая «Шынғашық» (каз.)

ЖҰМА
17 ҚАҢТАР

QAZAQSTAN

6:00 ӘНҰРАН
6:05 «ЖӘДІГЕР»
7:00 «TAŃSHOLPAN».
10:10 «ТАҒДЫР ЖАЗУЫ». ТЕЛЕХИКАЯ.
12:10 «ТАТУ-ТӘТТІ». РЕАЛИТИ ШОУ
14:10 «АТАМЕКЕН»
14:45 «ДАЛА ДӘМІ»
15:05 «ДОМАЛАҚ АНА». ТЕЛЕХИКАЯ.
16:00 «ҚАРА ШАҢЫРАҚ». ТЕЛЕХИКАЯ.
17:10 «ҚЫЗЫҚ ЕКЕН...».
18:00 «ТАҒДЫР ЖАЗУЫ». ТЕЛЕХИКАЯ.
20:00 АҚПАРАТ
20:30 «АШЫҚ АЛАҢ».
21:25 «ЖАҚСЫЛЫҚ ЖАСА».
22:15 «ӨГЕЙ ӨМІР». ТЕЛЕХИКАЯ.
23:10 АҚПАРАТ
23:45 «ПАРАСАТ МАЙДАНЫ»
0:15 «АШЫҚ АЛАҢ».
2:05 «ТАТУ-ТӘТТІ». РЕАЛИТИ ШОУ
3:40 «АУЫЛДАСТАР»

[Ел арна]

5:00 “КІМ МЫҚТЫ?”
7:00 “ОЯН!”
9:00 МУЛЬТСЕРИАЛ. “МОНСИКИ”
9:30 ТЕЛЕСЕРИАЛ. “ЛЕСТНИЦА В НЕБЕСА”
11:30 “ТАМАША”
12:00 НАРЕЗКИ. “COVER SHOW”
13:00 ТЕЛЕХИКАЯ. “КЕЛІНЖАН 3”
14:00 ТЕЛЕХИКАЯ. “ӨМІР ҒАЖАП”
16:00 ТЕЛЕСЕРИАЛ. “МАЖОР 4”
18:00 “КӨЗҚАРАС”
18:30 НОВОСТИ
19:00 ТОК ШОУ. “ТАЛҚЫ”
19:30 ЖАҢАЛЫҚТАР
20:00 ТЕЛЕХИКАЯ. “ӨМІР ҒАЖАП”
21:45 ТЕЛЕХИКАЯ. “ДОС ПЕН ДҰШПАН”
22:45 ТЕЛЕХИКАЯ. “КЕЛІНЖАН 3”
23:15 ТЕЛЕСЕРИАЛ. “МАЖОР 4”

ASTANA TV

06.30 «Лакшми» телехикаясы
07.50 «Адасқан сезім» телехикаясы
09.00 «Алпарслан 2» телехикаясы
10.00 «Склифосовский 7» сериал
12.00 «Осман» телехикаясы
14.00 «Шаньян ханшайым» телехикаясы
15.50 «Шабашники» телехикаясы
17.00 «Ради любви я все смогу» телесериал
20.00 «Astanatimes»
21.00 «Алпарслан 2» телехикаясы
21.55 «Адасқан сезім» телехикаясы
23.10 «Осман» телехикаясы
00.40 «Ради любви я все смогу» телесериал

[Хабар]

6:00 «ТАМАША CITY» бағдарламасы
7:00 «KÖREMIZ-ШОУ» бағдарламасы
8:00 «ҚАЙЫРЛЫ ТАҢ, ҚАЗАҚСТАН!»
9:00 «ДОБРОЕ УТРО, КАЗАХСТАН!»
10:10 «АРБАТСКИЕ ТАЙНЫ».
11:10 Фильм «МАМА»
13:00 «ПУСТЬ ГОВОРЯТ»
14:00 «НОВОСТИ»
14:15 «ЖАҢАЛЫҚТАР»
14:30 «QOSLIKE» бағдарламасы
18:30 «БАСТЫ ЖАҢАЛЫҚТАР»
19:00 «KÖREMIZ-ШОУ» бағдарламасы
20:00 «ГЛАВНЫЕ НОВОСТИ»
20:30 «ПАРЛАМЕНТ ONLINE»
20:50 «ПОЛЕ ЧУДЕС»
22:00 Многосерийный фильм «ДЕЛЬФИН»
2:05 «П@УТINA» бағдарламасы
3:20 «ЕҢ АЛҒЫШҚЫ» бағдарламасы

КТК

7:05 КЕШКІ ЖАҢАЛЫҚТАР (қайталау)
7:30 “ҚЫЛ ҮСТІНДЕГІ ТАҒДЫР-2”
9:00 ВЕЧЕРНИЕ НОВОСТИ (повтор)
9:40 “НАПАРНИКИ”
11:30 “ЦВЕТ МЕСТИ”, мелодрама (повтор)
13:20 “ПОЦЕЛУЙ”, мелодрама.
14:20 “МАРУСЯ”, мелодрама
18:00 “БИТВА ЭКСТРАСЕНСОВ”
19:30 КЕШКІ ЖАҢАЛЫҚТАР
20:00 “ДАУ-ДАМАЙСЫЗ”
21:00 ВЕЧЕРНИЕ НОВОСТИ
21:40 “ТЕНЬ ПРОШЛОГО”, мелодрама
1:40 “ПОЦЕЛУЙ”, мелодрама (повтор)
2:25 “МАРУСЯ”, мелодрама (повтор)
5:20 “ДАУ-ДАМАЙСЫЗ” (қайталау)
6:05 КЕШКІ ЖАҢАЛЫҚТАР (қайталау)

31

06:00 «Әзіл студио»
06:30 «31 әзіл» ойын-сауық бағдарламасы
07:00 Информбюро (рус/каз)
07:50 «TikTok show»
08:30 Мультсериал «Буба»
09:00 Мультсериал «Команда Мстители»
10:00 «Немного женаты» телехикаясы
10:30 Премьера! Телесериал «Асау» 2 серия
11:10 «Полицейская история 2» (повтор)
13:40 «Призрак в доспехах» (повтор)
15:40 «Во имя короля» (повтор)
18:10 «13-й район: Кирпичные особняки»
20:00 Информбюро (рус/каз)
21:00 «13 жизней»
23:50 Премьера! Телесериал «Асау» 3 серия
00:30 «31 әзіл» ойын-сауық бағдарламасы
01:00 Реалити-шоу «Келіндер бәйгесі»
01:50 «Time Vine»
04:00 «Әзіл студио»
04:30 Телевикторина «BALA BATLLE»
05:20 «Ризамын» ойын-сауық бағдарламасы

7

6:00 Әнұран
6:02 “Тақиясыз періште” Телехикая.
7:00 “Сезім үшін”. Телехикая.
8:00 “Абысындар-2”. Телехикая.
9:00 Жаңалықтар/Новости
9:40 “Кухня Великолепного века”.
10:00 «Великолепный век. Хюррем».
11:00 “Бесценное время”. Телесериал
13:00 “САДОВОЕ КОЛЬЦО” Телесериал
15:00 “Кто ты?” Телесериал
17:00 “АБЫСЫНДАР-2”. Телехикая.
18:00 ЖАҢАЛЫҚТАР. ТІКЕЛЕЙ ЭФИР
18:15 “АБЫСЫНДАР-2”. Телехикая.
18:30 “СЕЗІМ ҮШІН”. Телехикая.
19:30 НОВОСТИ. ПРЯМОЙ ЭФИР
19:50 «ВЕЛИКОЛЕПНЫЙ ВЕК. ХЮРРЕМ».
21:00 “БЕСЦЕННОЕ ВРЕМЯ”. Телесериал
23:00 “КТО ТЫ? “ Телесериал
1:00 “Әйгерім Сейфолланың сырласуы”
1:50 “Ата-ана. Бала-шаға” Телехикая
3:30 “Жеңіп көр”. Бағдарлама

НТК

07.00 «Разминка» (каз/рус)
07.15 «Қызық Live» (каз.)
08.00 «Ұ- NIGHT SHOW» (каз.)
08.50 «Екі езу» (каз.)
09.20 «ГДЕ УОЛЛИ?» (мультсериал)
10.10 «ОСОБЕННОСТИ НАЦИОНАЛЬНОЙ РАБОТЫ» (трэвел-шоу)
11.00 «МИР НАИЗНАНКУ»
12.00 «СЕЗІМ БАҒЫ» (каз.)
16.00 Телехикая«Теңіз түсті махаббат»
16.30 «INSTA LIKE» (каз.)
17.35 «OZMZ ғой» (каз.)
18.00 «ШАРЫ ЯРОСТИ»
19.40 «МИСТЕРИУМ. ОХОТНИКИ НА ФАЗАНОВ»
22.00 «ИСЧЕЗНУВШАЯ»
00.40 «ПОРОК НА ЭКСПОРТ» 02.20 «Қызық Live» (каз.)
03.00 «Ұ-NIGHT SHOW» (каз.)
03.40 Телехикая «Шынғашық» (каз.)
04.20 Телехикая «Достық 99» (каз.)
04.40 – 05.00 «Екі езу» (каз.)

СЕНБІ
18 ҚАҢТАР

QAZAQSTAN

6:00 Әнұран
6:05 «Ауылдастар»
6:30 АҚПАРАТ
7:00 «Көңіл толқыны»
8:00 «TAŃSHOLPAN».
10:00 «Тағдыр жазуы». Телехикая.
12:00 «Тату-тәтті». Реалити шоу
13:40 Дисней ұсынады: «Алға». Мультфильм
15:10 ТҰСАУКЕСЕР! «НАБАТ ОПЕРАЦИЯСЫ». Көркем фильм (Қазақстан, 2024 ж.)
17:00 АҚПАРАТ
17:20 «ҚОС ПАЛАТА»
17:40 «ӘЛЕМ ЖӘНЕ БІЗ»
18:00 «ТАҒДЫР ЖАЗУЫ». Телехикая.
20:00 «ЗАМАНДАСТАР».
21:10 Шәмші Қалдаяқовтың шығармашылығына арналған кеш.
22:30 «Набат операциясы». Көркем фильм (Қазақстан, 2024 ж.)
0:15 АҚПАРАТ
0:35 «Қос палата»
0:55 «Әлем және біз»
1:15 «Шалғайдағы ауыл». Арнайы жоба
1:40 «Әйел әлемі»
2:10 «Көңіл толқыны»
3:10 «Ауылдастар»

[Ел арна]

5:00 “МАҢДАЙ ТЕР”
7:00 КОНЦЕРТ. “TURAR”
8:30 “ӨЗ ЕЛІМ”
9:05 “КУЛЬТУРНЫЙ КОНТЕКСТ”
9:35 “NEOСЕТЬ”
10:00 УПС... ПРИПЛЫЛИ!”
11:15 МУЛЬТСЕРИАЛ. “ПАНДА И КИВИ”
12:00 МЕЛОДРАМА. “ВКУС СЧАСТЬЯ”
14:00 “ҚЫЗЫҚ TIMES”
15:30 КОМЕДИЯ. “ЖЫНЫМ СОЛ”
17:15 “ТАМАША”
17:45 “АСЫЛ ДОМБЫРА”
19:00 “COVER SHOW”
21:45 МЕЛОДРАМА. “ВКУС СЧАСТЬЯ”

ASTANA TV

06.30 «Лакшми» телехикаясы
07.50 «Адасқан сезім» телехикаясы
09.00 «Алпарслан 2» телехикаясы
10.00 «Алдараспан»
12.00 «Осман» телехикаясы
13.45 «Шымкент шоу»
15.00 «Саке» телесериал
18.00 «Родной» Худ. фильм
20.00 «Saraptimes»
21.00 «Алпарслан 2» телехикаясы
21.55 «Адасқан сезім» телехикаясы
23.10 «Осман» телехикаясы
00.40 «Жұлдызбысын?»

[Хабар]

6:00 «ТАМАША CITY» бағдарламасы
8:10 «П@УТINA» бағдарламасы
9:00 «QАЙМАҚ» бағдарламасы
9:35 Смотрим всей семьей.
13:45 «БОЛЬШЕ, ЧЕМ ВРАЧ»
17:15 «ТОЧЬ-В-ТОЧЬ». Лучшее
19:00 «KÖREMIZ-ШОУ» бағдарламасы
20:00 «АСАУ ЖАҢАЛЫҚТАР»
20:30 «ЗАҢ МЕН ЕЛ» бағдарламасы
20:55 Многосерийный фильм «КТО Я»
0:30 «ФРАНЦУЗСКИЙ МАСТЕР»
2:00 «П@УТINA» бағдарламасы
2:45 «ТАМАША CITY» бағдарламасы

КТК

7:05 “ЗАКИРА”, отандық телехикая
8:35 “ӨНЕРЛІ ОТБАСЫ”
9:35 ВЕЧЕРНИЕ НОВОСТИ (повтор)
10:15 “ТЕНЬ ПРОШЛОГО”, мелодрама
13:45 “МАРУСЯ”, мелодрама
17:00 “ШАНШАР”
20:00 “БИТВА ЭКСТРАСЕНСОВ”
21:00 “АЛМАЗ”, мелодрама
2:00 “МАРУСЯ”, мелодрама (повтор)
4:30 “ӨНЕРЛІ ОТБАСЫ” (қайталау)
5:40 “МЕРЕКЕЛІК КОНЦЕРТ”

31

06:00 «Әзіл студио»
07:00 «Time Vine»
07:30 «TikTok show»
08:00 Мультсериал «Буба»
09:00 Мультсериал «Команда Мстители»
09:30 «Готовим с Адель»
10:00 «Алдараспан» әзіл-сықақ театры
12:30 «Жездуха»
14:30 «Братец медвежонок»
16:10 Анимационный фильм «Моана»
18:10 «Перси Джексон и море чудовищ»
20:00 «Человек-паук 2»
22:40 «Джордж Форман: Несокрушимый»
01:00 Реалити - шоу «Мен лайықпын!»
01:40 «Bizdin show»
02:50 «31 әзіл» ойын-сауық бағдарламасы
04:20 «TikTok show»
04:40 «Әзіл студио»
05:00 «1001 Әзіл»
05:10 Телевикторина «BALA BATLLE»
05:30 «What's up?»

7

6:00 Әнұран
6:02 “Тақиясыз періште” Телехикая.
7:00 “Сезім үшін”. Телехикая.
8:00 “Абысындар-2”. Телехикая.
9:00 Жаңалықтар/Новости
9:40 “Синий трактор”. Мультсериал
10:00 «Великолепный век. Хюррем».
12:30 “ЗА СЧАСТЬЕМ” Телесериал
17:00 “АБЫСЫНДАР-2”. Телехикая.
19:00 “ЗОЛУШКА”.
20:20 МЕГА-ШОУ “МАСКА KAZAKHSTAN”
22:00 “ФАКТОР СТРАХА”. Реалити шоу
0:00 “Әйгерім Сейфолланың сырласуы”
0:50 Әзіл Әлемі
2:20 Жайдарман
3:20 “Жеңіп көр”. Бағдарлама
4:40 “Қуырдақ”

НТК

07.00 «Екі езу» (каз.)
07.20 «Жұлдызды Weekend» (каз.)
08.00 Телехикая «Ауылдастар» (каз.)
09.00 «ЩЕНЯЧИЙ ПАТРУЛЬ» (мультсериал)
09.20 «СИДНИ УАЙТ»
11.00 «СЕЗОН ОХОТЫ 2»
14.00 «ЧЕЛОВЕК-ПАУК»
16.20 «АГЕНТ ДЖОННИ ИНГЛИШ 2»
18.10 «ПУЛЕНЕПРОБИВАЕМЫЙ»
20.00 «ВЕЛИКИЙ УРАВНИТЕЛЬ 2»
22.20 «СУДНАЯ НОЧЬ 2»
01.40 «Қызық Live» (каз.)
02.20 «Ұ-NIGHT SHOW» (каз.)
03.40 «INSTA TV» (каз.)
04.00 – 05.00 «Екі езу» (каз.)

ЖЕКСЕНБІ
19 ҚАҢТАР

QAZAQSTAN

6:00 ӘНҰРАН
6:05 «АУЫЛДАСТАР»
6:55 «ДӘУІР ДАНАЛАРЫ».
7:45 «АЛҒА». МУЛЬТФИЛЬМ
9:15 «АҚСАУЫТ»
9:35 «ТЕЛЕДӘРІГЕР».
10:00 «ТАҒДЫР ЖАЗУЫ». ТЕЛЕХИКАЯ.
12:00 «ЗАМАНДАСТАР»
13:10 «ЕРКЕБАЙ». ТЕЛЕХИКАЯ.
15:20 «АТАМЕКЕН»
15:45 «ҰЛЫТАУ ҰЛЫ».
18:00 «ТАҒДЫР ЖАЗУЫ». ТЕЛЕХИКАЯ.
20:00 «АПТА».
20:50 «АҚОРДА»
21:00 «КӨҢІЛ ТОЛҚЫНЫ»
22:20 «ТАҚИЯЛЫ ПЕРІШТЕ».
0:05 «АПТА».
0:55 «АҚОРДА»
1:10 «АҚСАУЫТ»
1:30 «ТЕЛЕДӘРІГЕР». ӘЛЕУМЕТТІК-МЕДИЦИНАЛЫҚ БАҒДАРЛАМА.
1:55 «АТАМЕКЕН»
2:20 «КҮМІС КӨМЕЙ»
3:05 «АУЫЛДАСТАР»

[Ел арна]

5:00 “Маңдай тер”
7:00 Концерт. “Өмірім - өнерім, өнерім - өрісім” Нұрлан Өнербаев
8:30 “Жерұйық”
9:00 Деректі фильм. “ “
9:30 Мультфильм. “Упс... Приплыли!”
10:45 Мультфильм. “Упс... Ной уплыл”
12:00 Мелодрама. “Гений математики”
14:00 “Cover show” Мейрамбек Бесбаевпен
16:00 Комедия. “Жыным сол 2”
17:45 “Тамаша”
18:15 “ОйнаIQ”
19:15 Концерт. “Әдемісің” Асылхан Шалқаров
21:00 “7 күн”
21:45 “Қызық times”
23:15 Мелодрама. “Гений математики”

ASTANA TV

06.30 «Лакшми» телехикаясы
07.50 «Адасқан сезім» телехикаясы
09.00 «Алпарслан 2» телехикаясы
10.00 «Алдараспан»
12.00 «Осман» телехикаясы
13.45 «Шымкент шоу»
15.10 «Саке» телесериал
17.10 «Опасные связи» телесериал
21.00 «Алпарслан 2» телехикаясы
21.55 «Адасқан сезім» телехикаясы
23.10 «Осман» телехикаясы
00.40 «Родной» Худ. фильм

[Хабар]

6:00 «ТАМАША CITY» бағдарламасы
8:00 «П@УТINA» бағдарламасы
8:50 «ВОСКРЕСНЫЕ БЕСЕДЫ»
9:00 «ПОВАРА НА КОЛЕСАХ»
9:50 Фильм «32-Е ДЕКАБРЯ»
11:30 Многосерийный фильм «ТАЙНА МАРИИ»
15:00 Многосерийный фильм «ЖИЗНЬ ТОЛЬКО НАЧИНАЕТСЯ»
18:20 Фильм «ЛЮБИТ - НЕ ЛЮБИТ»
20:00 «АНАЛИТИКА»
20:45 Многосерийный фильм «СКОЛЬКО СТОИТ СЧАСТЬЕ»
0:10 Ночной кинотеатр. «ОБРАТНАЯ СВЯЗЬ»
1:45 «П@УТINA» бағдарламасы
2:30 «ТАМАША CITY» бағдарламасы

КТК

7:05 “МЕРЕКЕЛІК КОНЦЕРТ”, ойын-сауық бағдарламасы
7:35 “ШАНШАР” (қайталау)
9:35 “АЛМАЗ”, мелодрама (повтор)
15:05 “МАРУСЯ”, мелодрама
19:00 “БИТВА ЭКСТРАСЕНСОВ”, реалити-шоу. (реалити-шоу)
20:00 “КЕЛ, ШЫРҚАЙЫҚ!”, музыкалық халықтық-шоу
21:00 “ӘНІМ СЕН ЕДІҢ”
22:00 “ПОРТРЕТ НЕДЕЛИ” с Артуром Платоновым
23:00 “МАРУСЯ”, мелодрама (повтор)
2:50 “КЕЛ, ШЫРҚАЙЫҚ!” (қайталау)
3:35 “ШАНШАР” (қайталау)

31

06:00 «Әзіл студио» ойын-сауық бағдарламасы
07:00 «Time Vine» ойын-сауық бағдарламасы
07:30 «TikTok show» ойын-сауық бағдарламасы
08:00 Мультсериал «Буба»
09:00 Мультсериал «Команда Мстители»
09:30 Кулинарная программа «Готовим с Адель»
10:00 Телевикторина «TeleBingo»
10:30 Анимационный фильм «Братец медвежонок» (повтор)
12:20 Анимационный фильм «Моана»
14:20 КИНО. Логан Лерман в фэнтези «Перси Джексон и море чудовищ»
16:20 КИНО. Тоби Магуайр в фантастическом боевике «Человек-паук 2» (повтор)
19:00 «Послезавтра»
21:20 «Джанго освобожденный»
00:30 КИНО. Вигго Мортенсен в триллере «13 жизней» (повтор)
02:40 «31 әзіл» ойын-сауық бағдарламасы
03:30 «TikTok show» ойын-сауық бағдарламасы
03:50 «1001 Әзіл» ойын-сауық бағдарламасы
04:00 Телевикторина «BALA BATLLE»
04:30 «What's up?» ойын-сауық бағдарламасы
05:00 «Әзіл студио» ойын-сауық бағдарламасы
05:30 «Ризамын» ойын-сауық бағдарламасы

7

6:00 Әнұран
6:02 “Тақиясыз періште” Телехикая.
6:30 Қызықты Weekend
7:30 “Фактор страха”. Реалити шоу
9:30 “ЗДОРОВЬЕ С АЙНУР ТАЖИНОЙ”
10:00 «Великолепный век. Хюррем». Телесериал.
12:30 “ЗА СЧАСТЬЕМ” Телесериал (2019, Россия)
17:00 “АБЫСЫНДАР-2”. Телехикая.
18:00 Дисней представляет! “Золушка”. Анимационный фильм (США, 1950 г.)
19:20 “ОДИН ДОМА 5”. Художественный фильм (США, 2012 г.)
21:00 МЕГА-ШОУ “ТАПТЫМ-АУ СЕНІ”.
23:00 “ФАКТОР СТРАХА”. Реалити шоу
0:00 Әзіл Әлемі
2:00 Жайдарман
3:00 “Ата-ана. Бала-шаға” Телехикая
4:25 “Жеңіп көр”. Бағдарлама
5:15 “Қуырдақ”

НТК

07.00 «Екі езу» (каз.)
07.20 «Жұлдызды Weekend» (каз.)
08.00 Телехикая «Ауылдастар» (каз.)
09.00 «ТРИ СЫЩИКА: НАСЛЕДИЕ ДРАКОНА» (семейная комедия)
10.40 «АИСТЫ» (анимационный фильм)
12.20 «ЧЕЛОВЕК-ПАУК»
14.50 «АГЕНТ ДЖОННИ ИНГЛИШ 2»
16.30 «ВЕЛИКИЙ УРАВНИТЕЛЬ 2»
18.50 «ГРАНЬ БУДУЩЕГО» (фантастический боевик, Том Круз, Эмили Блант)
20.40 «ЗАБОЙНЫЙ РЕВАНШ» (комедия, Роберт де Ниро, Сильвестр Сталлоне)
22.40 «ЛЕКАРСТВО ОТ ЗДОРОВЬЯ» (триллер, Дэйн Дэ Хан, Джейсон Айзекс, Миа Гот)
01.20 «Қызық Live» (каз.)
02.00 «Ұ-NIGHT SHOW» (каз.)
03.20 «INSTA TV» (каз.)
04.00– 05.00 Әзіл-күлкі бағдарламасы «Екі езу» (каз.)

БАСПАСӨЗ-2025

ГАЗЕТКЕ 2025 ЖЫЛҒА ЖАЗЫЛУ ЖҮРІП ЖАТЫР!

*ГАЗЕТІМІЗДІ «ҚАЗПОШТА» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫНЫҢ БӨЛІМШЕЛЕРІНДЕ, СОНДАЙ-АҚ, «АСТАНА АҚШАМЫ» ГАЗЕТІ РЕДАКЦИЯСЫНА (Достық көшесі 13, “Нұрсая-2" ТК) КЕЛІП ЖАЗДЫРЫП АЛУҒА БОЛАДЫ.

Индекс 65617	«Қазпочта» АҚ арқылы жазылу бағасы	
Жеке жазылушылар үшін	1 айға 3 айға 6 айға	686,89 2 060,67 4 121,34

Индекс 15617	«Қазпочта» АҚ арқылы жазылу бағасы	
Кәсіпорындар мен ұйымдар үшін	1 айға 3 айға 6 айға	946,89 2 840,67 5 681,34

АНЫҚТАМА ТЕЛЕФОНЫ РЕДАКЦИЯ: 8 (7172) 42-43-52 va-reklama@mail.ru www.astana-akshamy.kz

«АҚҚУ КӨЛІ» – АСТАНА ТЕАТРЫНДА

Көпшілікке таныс музыка мен хореографияны біріктірген академиялық балет өнерінің символы Петр Чайковскийдің «Аққу көлі» әйгілі балеті «Астана Операның» Үлкен залы сахнасында 18-19 қаңтарда өтеді.

Театрдың жетекші солисі, Қазақстанның еңбек сіңірген қайраткері Әйгерім Бекетаева 18 қаңтарда нәзік аққулар патшайымы – Одеттаның және оған қарама-қайшы бейне Одиллияның рөлдерін орындайды. Ханзада Зигфридтің партиясын таныстыратын театр солисі Диас Құрманғазы онымен бірге жұп болып өнер көрсетеді.

19 қаңтарда көрермендерді Одетта-Одиллияның рөлінде жас солист София Әділханованың және Ханзада рөлінде оның серігі балет труппасының әртісі Эркин Базарбаевтың дебюттері күтеді. Әртістер үшін бұл партияларға дайындық – жетілдірілген техниканы, актерлік шеберлік пен әріптестікті талап ететін нағыз емтихан.

– «Аққу көлі» бар жан-тәніңмен берілуді де талап етеді. Балерина аққудың қимыл-қозғалысын көркем жеткізе отырып, барлық күрделі классикалық позициялар туралы да ұмытпауы керек. Бұл айтарлықтай көп еңбекті қажет ететін және әрбір өнер көрсету сайын жетілетін тәжірибе, – деп пікірімен бөлісті София Әділханова.

Қойылым негізіндегі хикаяға зұлым сиқыршы аққуға айналдырған ханшайым Одетта туралы көне неміс аңызы арқау болған. Дуаны махаббат пен адалдық қана жоя алады, ал сатқындық қызды құстың бейнесінде мәңгі тұтқын болуға душар етеді. «Аққу көлінің» хореографиялық редакциясын балет труппасының көркемдік жетекшісі, Ресейдің халық әртісі Алтынай Асылмұратова ұсынды. Оның нұсқасындағы премьера 2017 жылы театрдың Маскаттағы Корольдік опера театрындағы гастролі кезінде өтті. Содан бері спектакль әрдайым көрермендердің таңданысын туғызып, көрсетілім кезінде залда ине шаншар жер қалмайды.

– Бұл – уақытпен шектелмейтін балет. Оны бізге дейінгілер де тамашалады, ұрпақтарымыз да оған тамсанады, – деп атап өтті Алтынай Асылмұратова. Музыкалық сүйемелдеумен маэстро Арман Оразғалиевтің жетекшілігіндегі театрдың Симфониялық оркестрі айналысады.

КЛАССИКА МЕН ҚАЗАҚ КҮЙЛЕРІ ӘУЕЛЕДІ

Е.Рахмадиев атындағы Мемлекеттік академиялық филармония жаңа 2025 жылдың алғашқы концертін ұсынды. Филармонияның камералық залында дирижер Арман Жайымның жетекшілігімен симфониялық оркестр «Рождество шыршасы» атты кеш өткізді.

Концертте батысеуропалық классиканың үздік үлгілері И.С.Бахтың № 2 сюитасынан «Менуэт» пен «Қалжың» шығармаларын республикалық және халықаралық байқаулардың лауреаты Жәмила Далишева флейтада жеке орындады.

Көрермендерді итальяндық барокко композиторы А.Вивальдидің «Жыл мезгілдері» топтамасынан скрипка мен ішекті аспаптарға арналған «Қыс» концерті қуантты. Скрипкада солоны Мәдениет саласының үздігі Салтанат Орынбаева орындады. К.Сен-Санстың «Жануарлар карнавалы» топтамасындағы «Аққу» лирикалық миниатюрасын халықаралық және республикалық байқаулардың лауреаттары Гөзел Бақытжан (виолончель) және Диляра Қалдыбаева (арфа) ұсынды. Э.Элгардың ішекті оркестріне арналған әуезді серенадасы, Э.Григтің «Хольберг дәуірінің уақыттарынан» ескі стильдегі сюитасы әуеледі. Симфониялық оркестр Қазақстан композиторларының да шығармаларын орындады. Атап айтқанда, Тәттімбеттің «Сылқылдақ», Құрманғазының «Балбырауын» шығармалары шалқыды.

ИЛЛЮСТРАТИВТІ КІТАП КӨРМЕСІ АШЫЛДЫ

ҚР Ұлттық академиялық кітапханасында «Тарихтан тағылым» атты иллюстративті кітап көрмесі өз жұмысын бастады.

Жыл сайын дәстүрлі түрде ұйымдастырылатын бұл көрмеге биыл еліміз бойынша және ЮНЕСКО көлемінде мерейтойлары аталып өтетін тарихи тұлғалар мен ақын-жазушылардың, қазақтан шыққан белгілі мемлекет және қоғам қайраткелерінің архив шежірелері, құжаттары, фотолары, еңбектері, кітаптары мен құнды туындылары қойылды.

Өскелең ұрпаққа қазақтан шыққан белгілі тұлғаларды, олардың тағылым жолын, туындыларын таныту, кітап оқу мәдениетін қалыптастыру, кітапхананың имиджін көтеруді мақсат еткен бұл көрме бес бөлімнен тұрады.

Бірінші бөлім – «Қазақ хандығына 560 жыл» деп аталады. Осыған орай, тақырыптық көрмеде 100-ден астам кітап және мерзімді басылым материалдары ұсынылған.

Екінші бөлім – «Ұлы Жеңіске 80 жыл». Аталған бөлімде әскери тақырыпқа қатысты кітаптардан бөлек, сұрапыл соғыстан сыр шертетін құжаттар беріліп отыр.

«Қазақстан Республикасының Конституциясына 30 жыл» тақырыбындағы үшінші және «Қазақстан халқы Ассамблеясына 30 жыл» тақырыбындағы төртінші бөлімдерде соңғы жылдары жарияланған баспа өнімдері, тың деректі материалдар қамтылған.

Бесінші жеке тұлғалардың мерейтойларына арналған «Тұғыры биік тұлғалар» тақырыбындағы бөлім. Оған биылғы мерейтой иелерінің өмірі мен шығармашылығы жайында жазылған 500-ден аса кітаптар, естеліктер, фото-суреттер, нақылсөздер мен дәйексөздер қойылған.

Көрме кітапхана оқырмандарына тұрақты түрде жыл бойы ұсынылады.

Дайындағандар **Аманғали ҚАЛЖАНОВ, Шапағат ӘБДІР**

ҚЫСҚЫ УНИВЕРСИАДАҒА ҚАТЫСАДЫ

TORINO 2025
FISU GAMES

Қазақстан XXXII Дүниежүзілік қысқы Универсиадаға қатысатын ұлттық құраманы ресми түрде жариялады. Бұл жөнінде ҚР Оқу-ағарту министрлігі «Ұлттық ғылыми-практикалық дене тәрбиесі орталығы» хабарлады.

Италияның Турин қаласында өтетін қысқы Универсиадаға қатысатын Қазақстан құрамасы анықталды.

Қысқы Универсиада 13-23 қаңтар аралығында Италияның Турин қаласында өтеді. Оған қазақстандық спортшылар 10 спорт түрінен сайысқа түседі. Олардың қатарында биатлон, шорт-трек, шаңғы жарысы, мәнерлеп сырғанау, спорттық бағдарлау, фристайл, тау шаңғы спорты, ерлер мен әйелдер хоккейі бар. Сондай-ақ пара шаңғы бойынша бәсеке алғаш рет жарыс бағдарламасына енгізілген. Қысқы Универсиадада еліміздің атынан 103 спортшы бақ сынайды.

Дүниежүзілік додада биатлоннан ерлерде Вадим Куралес, Владислав Киреев, Кирилл Бауэр, Ержанат Қуандық, Никита Акимов, әйелдерде Арина Крюкова, Айша Ракишева, Милана Генева, Полина Егорова, Алина Скрипкина жарыс жолына шығады. Ал шорт-тректе ерлерде Санжар Жанисов, Әлішер Абулкатимов, Дамир Құрманов, Айбек Темірхан, Динмұхамедалдияр Тәжібай, Валерий Клименко, әйелдерде Алина Ажгалиева, Яна Хан, Зейнеп Құмархан, Полина Омельчук, Анастасия Галечина, Малика Ермекке сенім артамыз.

Сондай-ақ шаңғы жарысында ерлерде Святослав Матасов, Ернур Бексултан, Әмірғали Мұратбеков, Ілияс Исабек, Нартай Тұрлыбекұлы, Сұлтан Базарбеков, әйелдерде Анастасия Ротова, Лаура Кинибаева, Мария Геращенко, Елизавета Толмачева, Әсем Жұмағазиева, Алеся Бочкарева. Мәнерлеп сырғанауда Михаил Шайдоров, Диас Джиренбаев, Никита Кривошеев, Софья Самоделкина ел намысын қорғайды. Спорттық бағдарлауда ерлерде Давид Сиволапов, Иван Биткин, Александр Фирсов, Никита Иост, Илья Таганашкин, әйелдерде Ангелина Кузьмина, Евгения Завьялова, Карина Боранбаева, Анжелика Гарифова, Валерия Чупина, фристайлда Анастасия Городко, Аяулым Әміренова, Антон Бондарев, Федор Бугаков, Максим Емельянов, Семен Русаков, тау шаңғысы Александра Скороходова, Ксения Бережная жарыс жолына шығады. Қысқы универсиадада хоккейден ерлер және әйелдер құрамалары сайысқа түседі. Ерлер құрамасында барлығы 24 спортшы бар. Оның ішінде Иван Гавриленко, Джелал-Ад-Дина Амирбеков, Абылайхан Сүлейменов сынды спортшылар енгізілген. Әйелдерде 22 спортшы қатарында оның ішінде Альмира Ибрагимова, Карина Амирова, Регина Салтысова құрама жейдесін киеді. Ал пара шаңғы жарысына Денис Зинов, Роман Курбанов ел намысын қорғайды.

Осылайша, 2025 жылғы қысқы Универсиадаға 57 елден шамамен 2000 студент-спортшы қатысады. Жарыс бағдарламасында 11 спорт түрі бойынша 96 медаль жиынтығы сарапқа салынады.

www.astana-akshamy.kz
Редакция қолжазба иелерінің пікірлері мен көзқарасын бөлісуі шарт емес.

ELORDA AQPARAT
Газет ҚР Ақпарат және коммуникациялар министрлігінің Ақпарат комитетінде 23.05.2018 ж. тіркеліп, №17120-Г куәлігі берілген.
Меншік иесі: «Elorda Aqparat» ЖШС
Директор – **Олжас СЫДЫҚБЕК**

Бас редактор – **Еркін ҚЫДЫР**
Бас редактордың орынбасары – **Ғалым ҚОЖАБЕКОВ**

Газетте жарияланған материалдарды сілтемесіз көшіріп басуға болмайды.

Газет сейсенбі, бейсенбі және сенбі күндері шығады.
Жарнама мен хабарландырулардың мазмұнына жарнама беруші жауап береді.
Газет «ASTANA AQSHAMY» газеті редакциясының компьютерлік орталығында терілі, қатталды.
Тираж – 5100. Апталық таралымы – 15 300
Тапсырыс №2
Баспахана: Астана қаласы, Сілеті көшесі, 30-үй
«Медиа-холдинг «ERNUR» ЖШС

Редакция мекенжайы:
010000, Астана қаласы, Достық көшесі, 13, «Нұрсая-2» ТК
Қабылдау бөлмесі:
тел./факс: +7 (7172) 42-43-81
Тілшілер бөлімі: 42-41-03
Жарнама: 42-43-52
Va-reklama@mail.ru
aqsham1990@mail.ru
Кезекші редактор – **Гүлбаршын ӨКЕШҚЫЗЫ**